

PROCEDURY POSTĘPOWANIA INTERWENCYJNEGO I ZAPOBIEGAWCZEGO

Procedury w Zespole Placówek Szkolno – Wychowawczo – Rewalidacyjnych w Cieszynie zostały opracowane w celu zapewnienia warunków optymalnego bezpieczeństwa uczniów, nauczycieli i pracowników. Zawierają ogólne schematy postępowania w przypadku wystąpienia zjawisk zagrażających uczniowi , jego bezpieczeństwu, zdrowiu i życiu oraz zakłócających proces jego indywidualnego rozwoju. Wypracowane procedury postępowania mają na celu zwiększenie bezpieczeństwa życia w szkole oraz ułatwienie i ujednolicenie postępowania osób odpowiedzialnych za bezpieczeństwo uczniów. Procedury służą również:

- usprawnieniu i zwiększeniu skuteczności oddziaływań wychowawczych szkoły w sytuacjach trudnych
- wskazaniu i podejmowaniu działań naprawczych (korekcyjnych, terapeutycznych)
- zapobieganiu powtarzaniu się zachowań niepożądanych poprzez wskazanie działań profilaktycznych
- wypracowanie metod współpracy ze środowiskiem rodzinnym ucznia

Kategorie rodzajów postępowania związane są z hipotezą prawdopodobieństwa występowania zjawiska niepożądanego w oparciu o diagnozę potrzeb placówki. Zapisy w procedurach zawierają ogólny algorytm zachowania się w przypadku wystąpienia niepożądanego zjawiska w oparciu o przepisy obowiązującego prawa.

Interwencje, strategie pedagogiczne, terapeutyczne w odniesieniu do indywidualnych przypadków tworzone są w miarę potrzeb przez wychowawcę klasy lub powołany na jego wniosek zespół ds. udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Strategia opracowywana przy ścisłej współpracy z rodzicami uwzględnienia ocenę zdolności poznawczych, indywidualne zasoby ucznia, ocenę warunków środowiskowych, stan zdrowia i towarzyszące zaburzenia. Służy wsparciu ucznia.

PROCEDURY DOTYCZĄCE POSTĘPOWANIA W SZKOLE W SYTUACJACH SZCZEGÓLNYCH:

I. Procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży demoralizacją.

- 1. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel uzyska informację, że uczeń używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji.*
- 2. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków.*
- 3. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk.*
- 4. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk.*
- 5. Postępowanie wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa.*
- 6. Procedura postępowania wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego.*
- 7. Procedura postępowania w przypadku przyniesienia przez ucznia papierosów lub ich palenie na terenie szkoły.*
- 8. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia faktu kradzieży przez ucznia.*
- 9. Procedury w przypadku stwierdzenia prostytucji w szkole lub wśród uczniów.*
- 10. Procedury w przypadku stwierdzenia niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole.*
- 11. Procedura postępowania dyrektora szkoły w przypadku, gdy policja dokonuje zatrzymania nieletniego sprawcę czynu karalnego przebywającego na zajęciach w szkole.*
- 12. Procedura postępowania w przypadku przesłuchania przez policję nieletniego zagrożonego demoralizacją i sprawcy czynu karalnego.*

II. Procedury postępowania w sytuacji nieprzestrzegania przez ucznia

Regulaminu Szkoły.

1. *Procedury postępowania wobec ucznia w przypadku zachowań agresywnych .*
2. *Procedura zachowania się w przypadku czynu o stosunkowo niskiej szkodliwości (np. przypadkowe popchnięcie, kopnięcie):*
3. *Procedura zachowania się w przypadku czynu o stosunkowo wysokiej szkodliwości (np. celowe popchnięcie, kopnięcie, wyzywanie):*
4. *Procedury postępowania w sytuacji wagarów ucznia.*
5. *Procedura dotycząca uchylania się od realizacji obowiązku szkolnego.*
6. *Procedura postępowania w przypadku samowolnego opuszczenia szkoły przez ucznia.*
7. *Procedura korzystania przez uczniów z telefonów komórkowych oraz innych urządzeń elektronicznych umożliwiających przesyłanie danych oraz rejestrujących dźwięk oraz obraz.*
8. *Procedura postępowania wobec uczniów w przypadku zniszczenia cudzej własności, bądź mienia szkoły.*
9. *Procedura postępowania w przypadku zachowania uniemożliwiającego prowadzenie lekcji (wulgarnie zachowania w stosunku do rówieśników, nauczyciela, głośne rozmowy, spacery po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela)*

III. Procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych

1. *Procedury postępowania w przypadku wystąpienia zachowań trudnych.*
2. *Procedura postępowania w przypadku epizodu psychiatrycznego ucznia.*
3. *Procedura postępowania w przypadku zamachu samobójczego ucznia.*
4. *Procedura w sprawie udzielania pomocy dzieciom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz realizowania w szkole procedury „Niebieskiej Karty”.*
5. *Procedury postępowania w przypadku stwierdzenia stosowania cyberprzemocy .*
6. *Procedura postępowania w przypadku pojawienia się szkodliwych treści w szkole.*

IV. Procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych

ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń zewnętrznych.

- 1.Procedura postępowania w przypadku ewakuacji szkoły.*
- 2.Procedura postępowania w przypadku pożaru w budynku szkoły.*
- 3.Procedura postępowania w przypadku zagrożenia chorobą zakaźną.*
- 4.Procedura postępowania w przypadku ataku terrorystycznego.*
- 5.Postępowanie w sytuacji otrzymania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego, zagrożenie bombowe.*

V. Procedury postępowania z dzieckiem przewlekle chorym w szkole.

- 1.Procedura postępowania z dzieckiem chorym na astmę*
- 2.Procedura postępowania z dzieckiem chorym na cukrzycę.*
- 3.Procedura postępowania z dzieckiem chorym na padaczkę.*

I . Procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży demoralizacją.

1. Procedura postępowania w przypadku gdy nauczyciel uzyska informację, że uczeń używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji.¹

Nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

1. Przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy.
 2. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga/psychologa szkolnego i dyrektora szkoły.
 3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
 4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (*specjalistę ds. nieletnich*).
 5. Podobnie, w sytuacji gdy, szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, (*rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem, itp.*), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
- Jeżeli zachowania świadczące o demoralizacji przejawia uczeń który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych czy popełnienie przestępstwa, to postępowanie nauczyciela powinno być określone przez wewnętrzny regulamin szkoły.
- W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego, dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję.

2. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły

¹ Naruszenie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, włóczęgostwo, udział w działalności grup przestępczych – art.4 §1 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich

znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków.

Nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

1. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
2. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy i dyrektora szkoły, a sam wraca do swoich zajęć.
3. Dyrektor lub wychowawca wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
3. Dyrektor lub wychowawca zawiadamia o tym fakcie rodziców/opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji - decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły/placówki.
4. W miarę możliwości wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny ustalają źródło pochodzenia alkoholu lub środka odurzającego oraz świadków mających związek ze zdarzeniem.
5. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu - odmawiają przyścia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorznięcia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości, policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień, albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych - na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz sąd rodzinny jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.
6. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, to dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym policji (*specjalisty ds. nieletnich*) lub sądu rodzinnego.

3. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk.

Nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, który wzywa policję.
3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje

dotyczące szczegółów zdarzenia.

4. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk.

Nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ew. innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.

2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.

3. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.

4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

UWAGA:

Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - w Polsce karalne jest:

- posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- wprowadzanie do obrotu środków odurzających;
- udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia;
- wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.

Każde z wymienionych zachowań jest **czynem karalnym** w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat a nie ukończył 17 lat.

Z przestępstwem mamy do czynienia jeżeli któryś z wymienionych czynów popełni uczeń, po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks Postępowania Karnego.

Jeżeli przestępstwo ma miejsce na terenie szkoły, należy wezwać policję.

W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat

należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny. (art. 4 Upn i art. 304 Kpk).

5. Postępowanie wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa.

Nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

1. Niezwłocznie powiadamia o zdarzeniu dyrektora szkoły.
2. Ustala okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
3. Przekazuje sprawcę (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły, lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę.
4. Powiadamia rodziców ucznia – sprawcy.
5. Niezwłocznie powiadamia policję w przypadku, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała, kradzież itp.), lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana.
6. Zabezpiecza ewentualne dowody przestępstwa, (np. ostre przedmioty, przedmioty pochodzące z kradzieży).

Czyn karalny – w myśl przepisów (art. 1 § 2 pkt. 2 u.p.n) jest to czyn zabroniony przez ustawę jako przestępstwo (art. 1 k.k), a więc zbrodnia lub występki (art. 7 § 2 i 3 k.k), przestępstwo skarbowe (art.53 § 2 k.k.s.) oraz wykroczenie określone w następujących przepisach Kodeksu Wykroczeń: np.

- art. 51 (zakłócenie porządku publicznego)
- art. 62 (znęcanie się nad zwierzętami)
- art. 69 (niszczenie i uszkodzanie znaków umieszczonych przez organ państwowy)
- art. 74.(uszkodzenie znaków lub urządzeń zapobiegających niebezpieczeństwu)
- art. 76 (rzucanie kamieniami w pojazdy będące w ruchu)
- art. 119 (kradzież lub przywłaszczenie mienia o wartości – 1/4 płacy minimalnej -obecnie 500 zł)
- art. 143 (utrudnienie korzystania z urządzeń przeznaczonych do użytku publicznego)

Pełnienie przez nieletniego innego wykroczenia niż wyżej wymienione należy określić, jako zachowanie świadczące o jego demoralizacji, co uzasadnia wszczęcie i prowadzenie postępowania w trybie opiekuńczo – wychowawczym (art. 44-46 u.p.n.).

Czyn karalny obejmuje wszystkie przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego, na wniosek oraz oskarżenia prywatnego, jak również wszystkie jego formy stadialne, takie jak dokonanie, usiłowanie, przygotowanie, a także formy zjawiskowe przestępstwa, takie jak: sprawstwo, podżeganie, pomocnictwo.

6. Procedura postępowania wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego.

Nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

1. Udziela pierwszej pomocy (przedmedycznej), bądź zapewnienia jej udzielenia poprzez wezwanie higienistki, lekarza w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń.
2. Niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły.
3. Powiadamia rodziców ucznia.
4. Niezwłocznie wzywa policję w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

7. Procedura postępowania w przypadku przyniesienia przez ucznia papierosów, e-papierosów lub ich palenie na terenie szkoły.

Postępowanie w przypadku stwierdzenia palenia tytoniu przez ucznia.

1. Zgłoszenie faktu wychowawcy klasy.
2. Wychowawca powiadamia o fakcie rodziców/prawnych opiekunów ucznia oraz dyrekcję.
3. Rozmowa dyscyplinująca i profilaktyczna – powiadomienie ucznia w obecności rodziców o konsekwencjach zdrowotnych i prawnych palenia przez osoby niepełnoletnie. Udział w zajęciach z pedagogiem lub psychologiem szkolnym nastawionych na uświadomienie szkodliwości palenia , nakłonienia do zerwania z nałogiem.
4. Udzielenie upomnienia:
 - upomnienie wychowawcy na forum klasy
 - upomnienie dyrektora na forum szkoły
 - nagana (obniżenie oceny z zachowania) i odpowiedni zapis w dzienniku szkolnym.

Dodatkowo :

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog szkolny, itd.) ma prawo zażądać, aby uczeń przekazał mu papierosy, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży) Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonywać czynności przeszukania odzieży, ani teczki ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji. Odmowa okazania torby wymaga zawiadomienia rodziców przez wychowawcę o uzyskanej informacji na temat palenia papierosów.
2. W przypadku znalezienia papierosów nauczyciel zabezpiecza je.

8. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia faktu kradzieży przez ucznia.

Nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel / wychowawca ustala okoliczności kradzieży przez wychowanka.
2. Zawiadamia o zdarzeniu pedagoga szkolnego.
3. Prowadzi we współpracy z pedagogiem postępowanie wyjaśniające z zachowaniem nietykalności osobistej.
4. Informuje rodziców sprawcy. Po rozmowie sporządza notatkę o zaistniałym incydencie.
5. W oparciu o Statut Szkoły dyrektor wspólnie z wychowawcą ustala sankcje wobec ucznia i przekazuje rodzicom informację na temat wyciągniętych konsekwencji w stosunku do jego dziecka.
6. Sprawca podejmuje zadośćuczynienie poszkodowanemu w kradzieży.
7. W przypadku kradzieży mienia o wartości przekraczającej 500 zł, istnieje obowiązek zgłoszenia tego faktu na Policję.

9. Procedury w przypadku stwierdzenia prostytucji w szkole lub wśród uczniów.

w przypadku otrzymania informacji o sytuacji, w której uczeń był świadkiem czynności mogących mieć znamiona prostytucji, nauczyciel/pracownik przyjmujący zawiadomienie powinien powiadomić o zaistniałym wydarzeniu dyrektora szkoły.

1. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, nauczyciel powiadamia wychowawcę klasy, który powinien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
2. W przypadku stwierdzenia przez pracownika/nauczyciela, że uczeń/uczennica świadomie lub nie, dopuszczał się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się, powinien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
3. Wychowawca winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej można zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
4. Jeżeli rodzice/opiekunowie prawni ucznia odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły winien pisemnie powiadomić o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub Policję (specjalistę ds. nieletnich).
5. W sytuacji, gdy szkoła wykorzystała wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenia ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem i itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły winien powiadomić sąd rodzinny lub Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

6. Jeżeli postępowanie świadczące o demoralizacji przejawia uczeń, który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych, czy popełnienie przestępstwa, to postępowanie nauczyciela powinno być określone przez statut i/lub regulamin szkoły.

7. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu karnego, dyrektor szkoły jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję.

8. Dyrektor szkoły winien powiadomić Policję o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

9. Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.

10. Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ustala konieczność podjęcia działań z udziałem psychologa dziecięcego w celu zapewnienia opieki nad uczniem/uczennicą, którzy świadomie lub nie dopuszczali się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się.

10. Procedury w przypadku stwierdzenia niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole.

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły pracownik powinien powiadomić wychowawcę klasy i/lub pedagoga/psychologa szkolnego o przypadkach niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole, a jeżeli jest ich świadkiem, żąda od ucznia zaprzestania czynności i podejmuje z nim rozmowę wychowawczą.

2. W przypadku, gdy uczeń przekazuje nauczycielowi informację o niepokojących zachowaniach seksualnych, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez uczniów, którzy brali czynny udział w tego typu zachowaniach

3. Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem oraz informuje o zaistniałym zdarzeniu rodziców ucznia.

4. Jeżeli przeprowadzenie rozmowy z uczniem nie jest wystarczające dla zmiany jego zachowań, wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny przekazuje rodzicom informację o zachowaniu ich dziecka, zobowiązując ich jednocześnie do szczególnego nadzoru nad nim

5. Wychowawca może wezwać rodziców/opiekunów prawnych ucznia do szkoły i przeprowadzić rozmowę z uczniem w ich obecności oraz ustalić z nimi dalsze wspólne postępowanie z dzieckiem.

6. W sytuacji kiedy rodzice odmawiają współpracy lub nie reagują na wezwanie do pojawienia się w szkole, gdy szkoła wykorzysta dostępne jej metody oddziaływań wychowawczych i nie przynoszą

one spodziewanych efektów, a zachowanie ucznia wskazuje na znaczny stopień demoralizacji (np. uprawianie nierządu), dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich lub Policję – Wydział ds. Nieletnich.

7. Gdy zachowanie ucznia może świadczyć o popełnieniu przez niego przestępstwa (np. gwałtu), pedagog/psycholog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły po uprzednim powiadomieniu o zajściu rodziców/opiekunów ucznia, zawiadamia najbliższą jednostkę Policji, która dalej postępuje zgodnie ze swoimi procedurami. Pedagog całe zdarzenie dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę.

8. Jeżeli postępowanie świadczące o demoralizacji przejawia uczeń, który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych, czy popełnienie przestępstwa, to postępowanie nauczyciela powinno być określone przez statut i/lub regulamin szkoły.

W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu karnego, dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję.

11. Procedura postępowania dyrektora szkoły w przypadku, gdy policja dokonuje zatrzymania nieletniego sprawcę czynu karalnego przebywającego na zajęciach w szkole.

1. Funkcjonariusz policji przedstawia dyrektorowi szkoły powód przybycia i okazuje się legitymacją służbową.

2. Dyrektor zapisuje dane osobowe i numer legitymacji służbowej policjanta celem sporządzenia własnej dokumentacji.

3. Policja informuje dyrektora o przyczynie zatrzymania ucznia.

4. Pedagog szkolny sprowadza nieletniego do gabinetu dyrektora, gdzie policjant informuje wymienionego o przyczynach przybycia i czynnościach jakie zostaną wykonane w związku ze sprawą np. przesłuchanie, okazanie.

5. Policja informuje rodziców nieletniego lub opiekunów prawnych o wykonywanych czynnościach i zobowiązuje ich do przybycia do szkoły, komendy lub komisariatu policji celem uczestniczenia w czynnościach.

6. Dyrektor szkoły informuje telefonicznie rodziców o podjętych działaniach względem ich dziecka przez policję. W przypadku braku kontaktu telefonicznego sporządza pisemną informację i dostarcza ją do miejsca ich zamieszkania.

7. W przypadku niemożności uczestnictwa rodziców w przesłuchaniu nieletniego, dyrektor szkoły wyznacza nauczyciela lub pedagoga szkolnego do uczestnictwa w czynnościach, które są

przeprowadzone w szkole lub jednostce policji.

8. Po wykonaniu czynności policjant za pisemnym potwierdzeniem odbioru przekazuje nieletniego rodzicom lub opiekunowi prawnemu.

9. W przypadku zaistnienia przesłanek do zatrzymania nieletniego w Policyjnej Izbie Dziecka policjant informuje o tym rodziców i pedagoga szkolnego.

12. Procedura postępowania w przypadku przesłuchania przez policję nieletniego zagrożonego demoralizacją i sprawcy czynu karalnego.

Podstawą prawną do przesłuchania nieletniego przez policję jest **art. 39 Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.**

Z przepisu tego wynika, że w każdym przypadku nieletniego należy przesłuchać w obecności rodziców lub opiekunów albo obrońcy nieletniego.

Jeżeli zapewnienie obecności tych osób przy przesłuchaniu nieletniego nie jest możliwe, należy wezwać nauczyciela, przedstawiciela Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie lub przedstawiciela organizacji społecznej zainteresowanej sprawami wychowawczymi np. Komitetu Ochrony Praw Dziecka.

Przesłuchanie nieletniego bez udziału którejkolwiek z tych osób stanowi istotne naruszenie procedury i uzasadnia złożenie zażalenia.

II Procedury postępowania w przypadku nieprzestrzegania przez ucznia Regulaminu Szkoły.

1. Procedury postępowania wobec ucznia w przypadku zachowań agresywnych (bójki, podleganie do bójek, zachowania niebezpieczne, stwarzające zagrożenie dla zdrowia własnego i innych, posiadanie niebezpiecznych przedmiotów i substancji, używanie ognia, zastraszanie, wymuszanie, wyzywanie, używanie wulgaryzmów, arogancki stosunek do kolegów i pracowników szkoły)

Procedury postępowania w sytuacjach zachowania agresywnego ze strony uczniów

W każdym przypadku, gdy uczeń jest świadkiem wypadku, pobicia, agresywnego zachowania bądź innego zdarzenia sprzecznego z normami i zasadami obowiązującymi na terenie szkoły natychmiast zgłasza zaistnienie danego faktu najbliższej znajdującej się osobie dorosłej:

- pracownikowi szkoły
- nauczycielowi
- wychowawcy
- dyrektorowi szkoły

W sytuacjach objętych procedurami uczeń ma obowiązek podporządkować się do poleceń wszystkich pracowników szkoły.

2. Procedura zachowania się w przypadku czynu o stosunkowo niskiej szkodliwości (np. przypadkowe popchnięcie, kopnięcie):

1. Pracownik szkoły zdecydowanie i stanowczo, nie wdając się w dyskusje, dąży do całkowitego przerwania negatywnych zachowań sprawcy wobec ofiary. Rozdziela strony. Ustala granice poprzez nie dopuszczenie do przejawów agresji wobec siebie jako osoby interweniującej. Ocenia zagrożenie i podejmuje decyzję o rodzaju interwencji.

2. Rozmawia z uczniem zwracając uwagę na jego niewłaściwe zachowanie.

3. Zgłasza zaistniałe zdarzenia wychowawcy klasy.

4. Wychowawca klasy przeprowadza rozmowę z uczniem będącym sprawcą negatywnego zachowania.

5. Gdy dane zdarzenie powtarza się uczeń otrzymuje od wychowawcy upomnienie i odpowiedni zapis w dzienniku szkolnym.

6. Gdy uczeń nadal nie reaguje na upomnienie o zaistniałym fakcie poinformowani zostają jego rodzice; uczeń otrzymuje upomnienie od dyrektora szkoły i obniżenie oceny z zachowania.

3. Procedura zachowania się w przypadku czynu o stosunkowo wysokiej szkodliwości (np. stworzenie zagrożenia dla życia lub zdrowia swojego lub innych, uszkodzenie ciała.):

1. Pracownik szkoły zdecydowanie, stanowczo słownie, nie wdając się w dyskusje, dąży do całkowitego przerwania negatywnych zachowań sprawcy wobec ofiary. Rozdziela strony.

2. Ustala granice nie dopuszczając do przejawów agresji wobec siebie jako osoby interweniującej.

3. Ocenia zagrożenie i podejmuje decyzję o rodzaju dalszej interwencji.

4. Udziela pierwszej pomocy ofierze zdarzenia i zabezpiecza miejsca zdarzenia . Wzywa pomoc medyczną w razie konieczności

5.Wzywa wychowawcę (w przypadku jego nieobecności dyrektora szkoły lub jego zastępcę) rozpoczyna procedury wobec sprawcy zdarzenia.

6.Wychowawca powiadamia dyrekcję o zaistniałym zdarzeniu. Następnie powiadamia rodziców sprawcy i ofiary zaistniałego zdarzenia.

7.Przeprowadza rozmowę indywidualną ze sprawcą zdarzenia – informuje go o poważnym naruszeniu obowiązujących zasad oraz o dalszym toku postępowania: notatka ze zdarzenia, wpis do zeszytu korespondencji. Wspólnie zostają ustalone konsekwencje.

W porozumieniu z pedagogiem i psychologiem szkolnym proponowane są formy wsparcia oraz podpisanie z dzieckiem i rodzicami kontraktu.

8.W przypadku poważnego wykroczenia dyrektor szkoły wzywa rodziców i powiadamia ich o zaistniałym fakcie. Ustalone zostają okoliczności zdarzenia poprzez wysłuchanie stron, następuje wezwanie policji i przeprowadzenie rozmowy z uczniem w obecności rodziców, wychowawcy i dyrektora szkoły.

9. Otrzymuje upomnienie od dyrektora szkoły i odpowiedni zapis w dzienniku szkolnym. Obniżona zostaje ocena z zachowania.

W przypadku powtarzających się zachowań agresywnych, decyzją Rady Pedagogicznej, po zasięgnięciu opinii Zespołu Wychowawczego, oraz za zgodą rodziców następuje dyscyplinarne przeniesienie ucznia o ile to możliwe do innej klasy. W przypadku braku efektów podjętych działań wystąpienie do Sądu Rodzinnego o rozpoznanie sytuacji rodzinnej ucznia lub zawiadomienie policji. W przypadku uporczywie powtarzających się zachowań agresywnych, stwarzających zagrożenie dla innych uczniów oraz niewydolności domu rodzinnego, wystąpi się do kuratora o przeniesienie do innej szkoły.

UWAGI KOŃCOWE

W każdym przypadku, gdy konflikt dotyczy agresora i ofiary, wychowawca - oprócz konsekwencji wobec agresora – zobowiązany jest do udzielenia wsparcia ofierze.

W zależności od stopnia zachowań agresywnych ucznia można ominąć kolejne kroki procedury i zastosować działania adekwatne do stopnia nieprzestrzegania przez ucznia regulaminu szkoły.

W przypadku rażącego naruszenia szkolnego prawa, sytuacji niebezpiecznych dla zdrowia i życia, zwołuje się Zespół Wychowawczy, który podejmuje odpowiednie kroki.

4. Procedury postępowania w sytuacji wagarów ucznia.

1. W przypadku braku informacji ze strony rodziców o nieobecności ucznia dłuższej niż tydzień wychowawca zobowiązany jest do kontaktu z rodzicami ucznia i ustalenia przyczyny nieobecności.

2. W przypadku, gdy niemożliwe jest nawiązania telefonicznego kontaktu z rodzicami ucznia – po dwóch tygodniach nieobecności dyrektor szkoły wysyła pisemne zawiadomienia do rodziców/prawnych opiekunów o absencji ucznia i nierealizowaniu przez niego obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki.

3. W przypadku zdiagnozowania wagarów ucznia wychowawca przeprowadza rozmowę wyjaśniającą i wychowawczą z uczniem, informuje o konsekwencjach w tym obniżeniu punktów z zachowania, udzieleniu upomnienia oraz sporządzenia odpowiedniego zapisu w dzienniku szkolnym.

4. W przypadku stwierdzenia kolejnych wagarów wychowawca wzywa rodziców/prawnych opiekunów i w obecności pedagoga przeprowadza rozmowę z uczniem i rodzicami/prawnymi opiekunami. Wspólnie opracowuje się kontrakt, określa sposoby pomocy uczniowi oraz częstotliwość i rodzaj kontroli jego zachowania. Pedagog informuje dyrektora o podjętych krokach wychowawczych.

W przypadku braku kontaktu z rodzicami i braku reakcji na zawiadomienia i wezwania pedagoga z wychowawcą udaje się do domu ucznia.

5. W przypadku dalszego braku realizacji obowiązku szkolnego dyrektor wszczyna postępowanie administracyjne (powiadamia organ prowadzący szkołę) oraz powiadamia Sąd Rodzinny.

6. Wychowawca systematycznie przekazuje pedagogowi wykaz uczniów, którzy mają nieusprawiedliwione nieobecności trwające co najmniej 14 dni lub 30 godzin w miesiącu.

5. Procedura dotycząca uchylania się od realizacji obowiązku szkolnego.

1. Rodzice są zobowiązani do zapewnienia regularnego uczęszczania ucznia na zajęcia szkolne.

2. Uczniowie są zobowiązani do udziału w zajęciach edukacyjnych. Nieobecność na zajęciach uzasadniają tylko: choroba, pobyt w szpitalu, sanatorium, wizyty lekarskie, badania specjalistyczne, wypadki, zdarzenia losowe.

3. Wychowawcy i nauczyciele uczący mają bezwzględny obowiązek sprawdzania stanu obecności uczniów na lekcjach.

4. W przypadku częstej, powtarzającej się nieobecności ucznia na lekcjach danego przedmiotu, zainteresowany nauczyciel informuje wychowawcę klasy.

5. Wychowawca na bieżąco analizuje frekwencje uczniów na zajęciach lekcyjnych.

6. W przypadku stwierdzenia, że nieusprawiedliwione nieobecności przekraczają 30% obowiązkowych zajęć edukacyjnych, wychowawca wysyła, listem poleconym za potwierdzeniem odbioru, upomnienie do rodziców. Kserokopie upomnienia przechowuje w teczce wychowawcy klasy.

7. Jeśli w ciągu dwóch tygodni uczeń nie rozpocznie regularnego uczęszczania na zajęcia, wychowawca ponawia upomnienie i jednocześnie wzywa rodziców do szkoły.

8. Wychowawca razem z pedagogiem przeprowadzają rozmowę z rodzicami i jednocześnie przypominają o prawnych skutkach nie posyłania dziecka do szkoły (rodzic podpisuje się pod notatką służbową).

9. W przypadku dalszego uchylania się ucznia od spełniania obowiązku szkolnego, gdy nieusprawiedliwione nieobecności przekraczają 50% obowiązkowych zajęć edukacyjnych, wychowawca wysyła do rodzica trzecie upomnienie, a pedagog szkolny kontaktuje się z policją, celem przeprowadzenia wywiadu środowiskowego.

10. Niepodjęcie przez ucznia nauki we wskazanym w trzecim upomnieniu terminie powoduje wystąpienie dyrektora szkoły (na wniosek pedagoga) do organu prowadzącego o wszczęcie egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (kara grzywny wobec rodziców).

11. Równocześnie dyrektor kieruje sprawę do Sadu Rejonowego w Cieszynie Wydział Rodzinny i Nieletnich, celem rozpatrzenia sytuacji rodzinnej ucznia.

12. Z powodu nieobecności ucznia na zajęciach edukacyjnych, przekraczającej połowę czasu przeznaczanego na nie w szkolnym planie nauczania, uczeń może być nie klasyfikowany z jednego, kilku lub wszystkich przedmiotów, jeżeli brak jest podstaw do ustalenia oceny klasyfikacyjnej.

6. Procedura postępowania w przypadku samowolnego opuszczenia szkoły przez ucznia.

1. W przypadku samowolnego opuszczenia zajęć przez ucznia nauczyciel, na którego zajęciach miało to miejsce, zobowiązany jest zaznaczyć nieobecność ucznia na lekcji oraz niezwłocznie powiadomić wychowawcę, pedagoga, dyrektora.

2. Wychowawca, pedagog lub dyrektor powiadamia telefonicznie o zaistniałej sytuacji rodzica, w przypadku braku kontaktu z rodzicami, powiadamia policję.

7. Procedura korzystania przez uczniów z telefonów komórkowych oraz innych urządzeń elektronicznych umożliwiających przesyłanie danych oraz rejestrujących dźwięki i obraz

1. Uczniowie przynoszą do szkoły telefony komórkowe, odtwarzacze i inny sprzęt elektroniczny za zgodą rodziców i na ich odpowiedzialność.

2. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zniszczenie, zagubienie czy kradzież sprzętu przynieszonego przez uczniów.

3. Uczeń ma prawo korzystać na terenie szkoły z telefonu komórkowego i innych urządzeń elektronicznych (odtwarzaczy CD, mp3, tabletów i innych urządzeń) wyłącznie z zachowaniem poniższych zasad:

a) Podczas zajęć lekcyjnych (również zajęć dodatkowych) odbywających się w szkole obowiązuje całkowity zakaz używania telefonów komórkowych oraz innych sprzętów elektronicznych (telefony powinny być wyciszone/wyłączone i schowane do plecaka/torby), dotyczy to również słuchawek oraz innego sprzętu elektronicznego.

- Uczeń ma obowiązek wyciszyć/wyłączyć telefon komórkowy oraz inny sprzęt elektroniczny przed lekcją (przed wejściem do sali).
- W wyjątkowych sytuacjach za zgodą nauczyciela prowadzącego lekcję uczeń może skorzystać z telefonu komórkowego (np. ważna sprawa rodzinna).
- W czasie zajęć lekcyjnych kontakt z dzieckiem jest możliwy poprzez sekretariat szkoły oraz wychowawcę klasy.
- Za zgodą nauczyciela prowadzącego lekcję dopuszczalne jest używanie telefonu komórkowego, tabletu jako pomocy dydaktycznej, np. jeżeli wymaga tego tok prowadzonej lekcji, pod warunkiem, że pozwoli na to nauczyciel prowadzący lekcję (taka sytuacja jednak musi być ustalona przez nauczyciela na początku lekcji).
- Dopuszcza się możliwość korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych podczas przerw śródlekcyjnych, po zajęciach lub przed zajęciami z zachowaniem przyjętych norm społecznych i etycznych.

- Dopuszcza się możliwość korzystania z telefonu komórkowego i innych urządzeń elektronicznych podczas wycieczek szkolnych za zgodą rodziców, którzy ponoszą pełną odpowiedzialność za sprzęt oraz za zgodą wychowawcy. Taka sytuacja jest możliwa po ustaleniu przez wychowawcę zasad korzystania z telefonu komórkowego jeszcze przed rozpoczęciem wycieczki.

4. Szczególnym restrykcjom podlegają działania uważane za cyberprzemoc.

Zabronione jest:

- a. fotografowanie i nagrywanie innych osób w sytuacjach i w sposób naruszający ich dobra osobiste lub wizerunek, z naruszeniem przyjętych norm etycznych społecznych,
 - b. przesyłanie i publikowanie zdjęć i nagrań bez zgody osoby sfotografowanej lub nagranej, szczególnie wtedy, gdy może to ją obrazić, skrzywdzić lub narazić na szwank jej wizerunek,
 - c. nękanie telefonami lub SMS-ami o treści agresywnej lub powodującymi krzywdę innych osób,
 - d. posiadanie, udostępnianie i przesyłanie za pomocą telefonu komórkowego lub innego urządzenia elektronicznego treści zawierających elementy przemocy, pornografii oraz inne treści nielegalne.
5. Obowiązuje bezwzględny zakaz korzystania z telefonów komórkowych oraz innych urządzeń elektronicznych w toaletach szkolnych oraz przebieralniach.

Konsekwencje za nieprzestrzeganie powyższego regulaminu

1. Jeżeli uczeń złamie regulamin (np. na zajęciach lekcyjnych), nauczyciel prowadzący lekcję informuje ucznia, aby natychmiast schował aparat telefoniczny lub inne urządzenie elektroniczne do plecaka. Jeżeli tego nie zrobi, uczeń ma obowiązek oddać wyłączony telefon nauczycielowi. Po zakończonej lekcji nauczyciel przeprowadza z uczniem rozmowę dyscyplinującą, a następnie oddaje mu telefon.
2. Jeżeli sytuacja się powtórzy nauczyciel stosuje się do zapisów z pkt 1, dodatkowo nauczyciel informuje ucznia, że zaistniała sytuacja zostanie odnotowana w dzienniku elektronicznym, a o zdarzeniu zostanie poinformowany wychowawca klasy. Wychowawca udziela uczniowi ustnego upomnienia.
3. Odmowa wykonania polecenia nauczyciela dotyczącego oddania telefonu nauczycielowi lub łamanie zasad współżycia społecznego przez ucznia mogą skutkować dla niego czasowym zakazem przynoszenia telefonu lub innego urządzenia elektronicznego do szkoły. O tym fakcie zostają powiadomieni rodzice/prawni opiekunowie ucznia.
4. Kolejne powtarzające się przypadki łamania zasad ustalonych w niniejszym regulaminie może skutkować udzieleniem przez Dyrektora szkoły upomnienia lub nagany oraz obniżeniem oceny

zachowania przez wychowawcę.

5. Każde nieregularne użycie przez ucznia telefonu komórkowego lub innego urządzenia elektronicznego (zarówno w czasie trwania lekcji oraz przerwy) musi zostać odnotowane w dzienniku elektronicznym.

6. W przypadku zachowania, które jest przejawem demoralizacji, które może świadczyć o stosowaniu cyberprzemocy wobec innych uczniów, nauczycieli, czy pracowników szkoły, Dyrektor szkoły może podjąć decyzję o powiadomieniu Policji oraz o skierowaniu sprawy do Sądu Rodzinnego.

8. Procedury postępowania wobec uczniów w przypadku zniszczenia cudzej własności bądź mienia szkoły.

1. Rozmowa wyjaśniająca z wychowawcą klasy, pedagogiem szkolnym bądź dyrektorem szkoły.

2. Powiadomienie rodziców/prawnych opiekunów o zaistniałej sytuacji.

3. Naprawienie lub odkupienie zniszczonej rzeczy przez ucznia i jego rodziców/prawnych opiekunów w ciągu 7 dni od zaistniałej szkody bądź w terminie uzgodnionym przez zainteresowane strony.

4. W przypadku braku możliwości naprawienia lub odkupienia zniszczonego mienia szkolnego uczeń wykonuje pod nadzorem rodzica/prawnego opiekuna uzgodnione prace społeczne na rzecz szkoły.

5. W przypadku celowego i świadomego niszczenia cudzej własności uczniowi grozi obniżenie punktów z zachowania.

9. Postępowanie w przypadku zachowania uniemożliwiającego prowadzenie lekcji (wulgarnie zachowania w stosunku do rówieśników, nauczyciela, głośne rozmowy, spacery po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela)

1. Nauczyciel słownie zwraca uwagę na niewłaściwe postępowanie ucznia. W przypadku konfliktu między uczniami – rozdziela strony i próbuje uspokoić sytuację w klasie. W przypadku braku reakcji ze strony uczniów informuje o dalszych konsekwencjach i powiadamia wychowawcę klasy.

2. Wychowawca klasy przeprowadza rozmowę, zwraca uwagę na niewłaściwe zachowanie i poucza o dalszych konsekwencjach. W przypadku powtórzenia się zachowania lub czynu o dużej szkodliwości uczeń otrzymuje upomnienie, a wychowawca sporządza odpowiednią adnotację w dzienniku szkolnym.

3. W każdym przypadku należy powiadomić rodziców (prawnych opiekunów).

W przypadku braku reakcji na interwencję nauczyciela i wychowawcy, powiadomiona zostaje dyrekcja szkoły, obniżona ocena z zachowania.

4. Pozostałe konsekwencje- zgodne ze statutem szkoły.

Uczeń może być ukarany:

1. Ustnym upomnieniem.
2. Naganą.
3. Zawieszeniem praw do udziału w reprezentacji szkoły lub placówki na zewnątrz, występach
4. Wnioskiem do kuratora o przeniesienie do innej szkoły.
5. Skreśleniem z listy uczniów szkoły (skreślenie z listy uczniów następuje w drodze decyzji administracyjnej).

Nakładanie kar:

1. W pkt.1 i 2 nakłada nauczyciel lub dyrektor.
2. W pkt.3,4 nakłada dyrektor szkoły z własnej inicjatywy lub na wniosek nauczyciela, rady pedagogicznej, rady rodziców, lub samorządu uczniowskiego.
3. W pkt. 5 wniosek dyrektora szkoły złożony za zgodą rady pedagogicznej oraz po zasięgnięciu opinii samorządu uczniowskiego.

Przy ustalaniu należy brać pod uwagę.

1. Rodzaj popełnionego przewinienia.
2. Skutki społeczne przewinienia.
3. Dotychczasowe zachowanie ucznia.
4. Intencje ucznia.
5. Wiek ucznia.
6. Poziom rozwoju psychofizycznego ucznia.

Uczeń, który naruszył obowiązki ucznia określone w statucie, niezależnie od nałożonej kary, może być zobowiązany przez dyrektora szkoły/placówki, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej do:

- 1) naprawienia wyrządzonej szkody.
- 2) przeproszenia osoby pokrzywdzonej.
- 3) wykonania określonej pracy społecznie użytecznej na rzecz klasy, grupy wychowawczej szkoły, placówki lub społeczności lokalnej

Wykonanie kary - zawieszenia.

- 1) Wniosek do kuratora o przeniesienie do innej szkoły.
- 2) Może zostać zawieszony przez dyrektora, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej na czas nie dłuższy niż 3 miesiące (ewentualnie inny czas).

III. Procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych.

1. Procedury postępowania w sytuacji wystąpienia zachowań trudnych.

W przypadku wystąpienia zachowań trudnych postępowanie jest zgodne z Ustawą o ochronie zdrowia psychicznego (z dnia 19.08.1994r) i rozporządzeniami wykonawczymi szczególnie Rozporządzenie RM z dnia 05.06.2001

Przez zachowanie trudne rozumiemy (art. 18 w/w ustawy):

- zachowanie zagrażające życiu lub zdrowiu własnemu
- zachowania zagrażające życiu lub zdrowiu innej osoby,
- zachowanie zagrażające bezpieczeństwu powszechnemu- gwałtowne niszczenie lub uszkodzenie przedmiotów znajdujących się w otoczeniu

W placówce dopuszcza się stosowanie przymusu bezpośredniego, który polega na :

- przytrzymaniu (chwilowe i częściowe ograniczenie swobody ruchów)
- unieruchomieniu (całkowite pozbawienie swobody ruchów)
- izolacji od grupy (wyprowadzenie do innego pomieszczenia)
- wezwanie pogotowia ratunkowego – gdy inne sposoby są nieskuteczne.

Procedury postępowania wobec zachowań trudnych, oparte o metody awersyjne, zostają ustalone przez wychowawcę w porozumieniu z rodzicami/opiekunami ucznia i zatwierdzone przez Radę Pedagogiczną dla każdego ucznia indywidualnie. Rodzice zostają zapoznani z procedurami postępowania i wyrażają na nie pisemną zgodę.

W przypadku eskalacji zachowań trudnych wynikających z obniżonego stanu psychofizycznego ucznia (gdy ustalone procedury postępowania nie odnoszą skutku) placówka występuje do rodziców / opiekunów o:

- nieprzyrowadzanie ucznia w takim stanie na zajęcia szkolne
- konsultację lekarską lub hospitalizację ucznia

W razie długotrwałego pogorszenia się stanu psychofizycznego i powtarzania się trudnych zachowań ucznia oraz braku współpracy rodziców/opiekunów placówka występuje o poddanie ucznia badaniu psychiatrycznemu bez zgody rodziców/opiekunów (art. 21 ust. 1 i 2 w/w ustawy).

2.Procedury postępowania w przypadku epizodu psychotycznego ucznia

1.Nauczyciel nie pozostawia ucznia samego, reaguje spokojnie, łagodnie, bez rozgłosu przeprowadza ucznia w spokojne , odizolowane miejsce; w razie potrzeby owija go kocem i/lub zabezpiecza uniemożliwiając samookaleczenie lub napaść na osobę, która udziela pomocy.

2.W przypadku bardzo silnej reakcji ze strony ucznia prosi innych nauczycieli o pomoc, zawiadamia o incydencie rodziców ucznia, w razie potrzeby zawiadamia pogotowie ratunkowe.

3.O zaistniałej sytuacji informuje wychowawcę klasy , w razie potrzeby pedagoga/psychologa/dyrekcję szkoły.

4.W przypadku, gdy uczeń zostaje skierowany na leczenie szpitalne i wraca po leczeniu szpitalnym należy przygotować do tego klasę, np. przeprowadzić zajęcia edukacyjne. Należy wziąć pod uwagę skutki uboczne leczenia i choroby przy określeniu wymagań wobec ucznia.

5. Nauczyciel winien konsultować postępowanie z rodzicami oraz zwrócić się do rodziców o informacje od lekarza oddziałowego, u którego leczy się uczeń.

3. Procedura postępowania w przypadku zamachu samobójczego ucznia.

1. Szkoła prowadzi działania uprzedzające, i zapobiegawcze, do których należą: omawianie problematyki na forum Rady Pedagogicznej, monitorowanie stanu psychicznego uczniów, reagowanie na symptomy ostrego, chronicznego stresu, objawy depresji.

2. W przypadku otrzymania informacji o samobójczym zamachu nauczyciel podejmuje działania interwencyjne: ustala i potwierdza rodzaj zdarzenia, nie pozostawia ucznia samego, usuwa wszystko, co może ułatwić realizację zamiaru, bez rozgłosu przeprowadza ucznia w bezpieczne, ustronne miejsce, informuje wychowawcę, pedagoga i/lub psychologa szkolnego, w razie potrzeby podejmuje niezwłocznie działania w celu ratowania życia i zdrowia poszkodowanego w szczególności wzywa odpowiednie służby.

Pedagog/psycholog szkolny zbiera wstępnie informacje o okolicznościach zdarzenia, wzywa pomoc (pogotowie, policję, straż) jeśli potrzeba, dba, by interwencja służb przebiegała dyskretnie, towarzyszy uczniowi, zawiadamia Dyrekcję Szkoły. Dyrekcja zawiadamia organ prowadzący.

Pedagog/psycholog szkolny dokonuje szybkiej oceny zagrożeń, np. wg klucza:

RYZIKO UMIARKOWANE: UCZEŃ MÓWI O SAMOBÓJSTWIE, NIE MÓWI JAK TO ZROBI, NIE BYŁO WCZEŚNIEJSZYCH PRÓB,

DUŻE RYZIKO: WYSTĄPIŁY CZYNNIKI PRZEDWYPADKOWE, UCZEŃ MÓWI JAK TO ZROBI, BYŁY WCZEŚNIEJSZE PRÓBY,

EKSTREMALNE RYZIKO: WYSTĄPIŁY WSKAŹNIKI PRZEDWYPADKOWE, UCZEŃ DOKONAŁ SAMOOKALECZENIA, PODJĄŁ PRÓBĘ NIEUDANEGO ZAMACHU SAMOBÓJCZEGO LUB INNE DZIAŁANIA ZAGRAŻAJĄCE ZDROWIU LUB ŻYCIU,

Wychowawca powiadamia rodziców/ opiekunów prawnych. Dyrekcja szkoły dokonuje wyboru priorytetów i ustala strategię działania uzależniając ją od oceny sytuacji.

Należy chronić ucznia oraz inne osoby przed zbędnymi czynnikami stresującymi (np. kontaktem z mediami, świadkami, itp.)

Pedagog/psycholog szkolny przeprowadza działania naprawcze: dokonuje diagnozy ryzyka ponowienia zamachu uwzględniając, że odratowana osoba ma nadal poważne kłopoty z radzeniem

sobie z problemami życiowymi, konsultuje dalszą strategię z PPP lub placówką opieki zdrowotnej, podejmuje próbę zmobilizowania rodziny, aby udzieliła wsparcia bliskiemu, zapewniła mu bezpieczeństwo, wzmocniła wzajemne więzi.

4.Procedura w sprawie udzielania pomocy dzieciom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz realizowania w szkole procedury „Niebieskie Karty”

Przepisy zakazują osobom wykonującym władzę rodzicielską oraz sprawującym opiekę lub pieczę nad małoletnim stosowania kar cielesnych.

1.Każdy pracownik szkoły w przypadku zauważenia na ciele ucznia siniaków, zadrapań, miejscowych oparzeń lub innych widocznych obrażeń, a także zachowania mogącego świadczyć o stosowaniu wobec dziecka przemocy, zobowiązany jest niezwłocznie zawiadomić o tym dyrektora szkoły.

2.Nauczyciel lub inny pracownik sporządza notatkę służbową, w której dokonuje opisu obrażeń lub zachowania ucznia.

3.Dyrektor szkoły wzywa rodziców w celu złożenia wyjaśnień dotyczących zauważonych obrażeń na ciele dziecka lub niepokojących zachowań. Z rozmowy z rodzicami sporządza notatkę służbową.

4.W przypadku powzięcia podejrzenia stosowania przemocy wobec dziecka, dyrektor szkoły podejmuje decyzję o wszczęciu procedury: „Niebieskie Karty”.

5.Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w obecności rodzica/opiekuna prawnego/opiekuna faktycznego dziecka.

6.Jeżeli osobami podejrzanyymi o stosowanie przemocy wobec dziecka są rodzice lub opiekunowie, działania z udziałem dziecka przeprowadza się w obecności osoby pełnoletniej najbliższej dziecku (dziadkowie, rodzeństwo).

7.Wypełniony formularz „Niebieska Karta – A” należy przekazać niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od dnia wszczęcia procedury, do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego powołanego przez wójta/burmistrza/prezydenta miasta).

8.Kopia wypełnionego formularza „Niebieska Karta – A” pozostaje w dokumentacji szkoły.

9.Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” przekazuje się formularz „Niebieska Karta – B” rodzicowi/opiekunowi prawnemu/opiekunowi faktycznemu albo osobie, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy.

10.Formularza „Niebieska Karta – B” nie przekazuje się osobie, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.

Zapewnienie bezpieczeństwa dziecku.

W ramach procedury należy podjąć w szkole działania interwencyjne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa dziecku.

1. W ramach procedury należy:

- zorganizować niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia,
- udzielić kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy,
- udzielić informacji o możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji dziecka, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięte przemocą w rodzinie,
- prowadzić, jeśli jest to możliwe, rozmowę z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie na temat konsekwencji stosowania przemocy,
- zdiagnozować sytuację i potrzeby dziecka, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięte przemocą w rodzinie,
- udzielać informacji o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

2. Osobą odpowiedzialną za działania szkoły w ramach procedury jest pedagog

5. Procedury postępowania w przypadku stwierdzenia stosowania cyberprzemocy

1. Ujawnienie przypadku cyberprzemocy:

Osobą zgłaszającą fakt prześladowania może być poszkodowany uczeń, jego rodzice lub inni uczniowie – świadkowie zdarzenia, nauczyciele. Niezależnie od tego, kto zgłasza przypadek cyberprzemocy, procedura interwencyjna obejmuje:

- udzielenie wsparcia ofierze przemocy;
- zabezpieczenie dowodów i ustalenie okoliczności zdarzenia;
- wyciągnięcie konsekwencji wobec sprawcy przemocy oraz praca nad zmianą postawy ucznia.

2. Ustalenie okoliczności zdarzenia:

Wszystkie przypadki przemocy, a więc także przemocy z wykorzystaniem mediów elektronicznych, powinny zostać właściwie zbadane, zarejestrowane i udokumentowane.

1. Jeśli wiedzę o zajściu posiada nauczyciel niebędący wychowawcą, powinien przekazać informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora.
2. Pedagog szkolny i dyrektor wspólnie z wychowawcą powinni dokonać analizy zdarzenia i zaplanować dalsze postępowanie.
3. Do zadań szkoły należy także ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.
4. Należy zadbać o udział nauczyciela informatyki w procedurze interwencyjnej, szczególnie na

etapie zabezpieczania dowodów i ustalania tożsamości sprawcy cyberprzemocy.

3. Zabezpieczenie dowodów:

1. Wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.
2. Takie zabezpieczenie dowodów nie tylko ułatwi dalsze postępowanie dostawcy usługi (odnalezienie sprawcy, usunięcie szkodliwych treści z serwisu), ale również stanowi materiał, z którym powinny się zapoznać wszystkie zaangażowane w sprawę osoby: dyrektor i pedagog szkolny, rodzice, a wreszcie policja, jeśli doszło do złamania prawa.

4. Identyfikacja sprawcy:

1. Szkoła podejmuje działania mające na celu identyfikację sprawcy cyberprzemocy.
2. W sytuacji, gdy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów. Do podjęcia takiego działania zobowiązuje administratora serwisu art. 14 Ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.
3. W przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się ustalić należy bezwzględnie skontaktować się z Policją.

5. Działania wobec sprawcy cyberprzemocy:

W przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog szkolny powinien podjąć następujące działania.

1. Przeprowadzenie rozmowy z uczniem, której celem jest ustalenie okoliczności zajścia, wspólne zastanowienie się nad jego przyczynami i poszukanie rozwiązania sytuacji konfliktowej.
2. Omówienie z uczniem skutków jego postępowania i poinformowanie o konsekwencjach regulaminowych, które zostaną wobec niego zastosowane.
3. Zobowiązanie sprawcy do zaprzestania swojego działania i usunięcia z sieci szkodliwych materiałów.
4. Ustalenie ze sprawcą sposobów zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy.
 - Jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy rozmawiać z każdym z nich z osobna, zaczynając od lidera grupy.
 - Nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy.
 - Należy powiadomić rodziców sprawcy i omówić z nimi przebiegu zdarzenia, a także zapoznać z

materiałem dowodowym i decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środkach dyscyplinarnych wobec ich dziecka.

6. Zastosowanie środków dyscyplinarnych wobec sprawcy cyberprzemocy:

Wobec sprawcy cyberprzemocy szkoła stosuje kary zawarte w statucie szkoły, takie same, jak w przypadku każdego rodzaju przemocy. Dodatkowo uczeń-sprawca może mieć np. czasowy zakaz korzystania ze szkolnej pracowni multimedialnej w czasie wolnym lub przynoszenia do szkoły akcesoriów elektronicznych.

Podejmując decyzję o rodzaju kary, należy wziąć pod uwagę:

- rozmiar i rangę szkody – czy materiał został upubliczniony w sposób pozwalający na dotarcie do niego wielu osobom (określa to rozmiar upokorzenia, jakiego doznaje ofiara), czy trudno jest wycofać materiał z sieci itp.;
- czas trwania prześladowania – czy było to długotrwałe działanie, czy pojedynczy incydent;
- świadomość popełnianego czynu – czy działanie było zaplanowane, a sprawca był świadomy, że wyrządza krzywdę koledze (niektóre akty cyberprzemocy popełniane są nieświadomie lub z niewielką świadomością konsekwencji), jak wiele wysiłku włożył w ukrycie swojej tożsamości itp.;
- motywację sprawcy – należy sprawdzić, czy działanie sprawcy nie jest działaniem odwetowym w odpowiedzi na uprzednio doświadczone prześladowanie;
- rodzaj rozpowszechnianego materiału.

7. Działania wobec ofiary cyberprzemocy:

1. Ofiara cyberprzemocy otrzymuje w szkole pomoc psychologiczno-pedagogiczną udzieloną przez pedagoga szkolnego, psychologa lub wychowawcę klasy.
2. W strategii działań pomocowych uczeń-ofiara powinien otrzymać wsparcie psychiczne oraz poradę, jak ma się zachować, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzić do eskalacji prześladowania.
3. Po zakończeniu interwencji wychowawca wraz z osobą udzielającą pomocy monitorują sytuację ucznia sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy.
4. Rodzice dziecka będącego ofiarą cyberprzemocy zostają poinformowani o problemie, podjętych działaniach szkoły i w miarę potrzeb, otrzymują wsparcie i pomoc specjalistów.

8. Ochrona świadków zgłaszających zdarzenie:

1. Profesjonalną opieką szkoła otacza świadków zdarzenia uczestniczących

w ustalaniu przebiegu zajścia.

2. Osoba, której uczeń zaufał informując o cyberprzemocy, ma obowiązek postępować tak, by swoim zachowaniem i działaniem nie narazić świadka zgłaszającego problem.
3. Niedopuszczalne jest konfrontowanie świadka ze sprawcą, jako metody wyjaśniania sprawy.
4. Postępowanie interwencyjne wymaga od wyjaśniającego sprawę dyskrecji i zapewnienia o nie ujawnianiu danych osobowych świadka (chyba, że jest to na prośbę policji).

9. Sporządzenie dokumentacji z zajścia:

1. Pedagog szkolny sporządza notatkę służbową z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Dokument powinien zawierać datę i miejsce rozmowy, personalia osób biorących w niej udział i opis ustalonego przebiegu wydarzeń.
2. Jeśli rozmowa przebiegała w obecności świadka (np. wychowawcy), powinien on podpisać notatkę po jej sporządzeniu.
3. Jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy, należy je również włączyć do dokumentacji pedagogicznej (wydruki, opis itp.).

10. Współpraca szkoły z Policją i Sądem Rodzinnym:

1. Jeśli rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nie zaniechał dotychczasowego postępowania, dyrektor szkoły powinien pisemnie powiadomić o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny, szczególnie jeśli do szkoły napływają informacje o innych przejawach demoralizacji dziecka.
2. W sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje regulaminowe wobec ucznia, spotkania z pedagogiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów, dyrektor powinien zwrócić się do sądu rodzinnego z wnioskiem o podjęcie odpowiednich środków wynikających z Ustawy o postępowaniu z nieletnimi.
3. W przypadku szczególnie drastycznych aktów agresji z naruszeniem prawa (np. groźby karalne, propozycje seksualne itp.), dyrektor szkoły zobowiązany jest zgłosić te fakty policji i do sądu rodzinnego.

6.Procedura postępowania w przypadku pojawienia się szkodliwych treści w szkole.

1. Ujawnienie przypadku pojawienia się szkodliwych treści w szkole. Informacja o kontakcie uczniów ze szkodliwymi treściami może dotrzeć do nauczyciela/pedagoga z różnych źródeł: od samych uczniów, ich rodziców lub innych nauczycieli.

2.Ustalenie okoliczności zdarzenia.

-Poinformowanie o fakcie rozpowszechniania szkodliwych treści wychowawcy klasy, pedagoga/psychologa szkolnego i dyrektora.

-Zabezpieczenie dowodów. Zebranie informacji na temat szkodliwych treści, miejsca ich wystąpienia oraz ewentualnych sprawców. Wydrukowanie i zapisanie w formie zrzutów ekranu wszystkich dowodów rozpowszechniania niewskazanych obrazów w sieci; zachowanie SMS-ów. Jeśli treści są nielegalne, nieodpowiednio zabezpieczone lub niezgodne z regulaminem danej strony- kontakt z administratorem strony.

-Ustalenie okoliczności zdarzenia: identyfikacja sprawcy zdarzenia (osoby, która rozpowszechniała szkodliwe treści), ustalenie, kim są świadkowie zdarzenia. Klasyfikacja szkodliwych treści: pornograficzne promujące nienawiść, rasizm, ksenofobię, przemoc; promujące zachowania antyspołeczne lub autodestrukcyjne; psychomanipulacja.

-Współpraca z pracownikiem/nauczycielem zarządzającym dostępem do sieci w szkole. Pomoc w zabezpieczeniu dowodów, konfiguracji zabezpieczeń sieci szkolnej blokujących dostęp do szkodliwych materiałów.

2.Diagnoza potrzeb i działania wobec uczniów zaangażowanych w rozpowszechnianie szkodliwych treści (edukacja, warsztaty z grupą/klasą lub rozmowa na temat treści, jeżeli np. mają negatywny wpływ na rozwój poznawczy, emocjonalny i są np. psychomanipulacją).

3.Zdecydowany komunikat ze strony szkoły, że takie materiały nie są w szkole akceptowane.

4.Działania wobec sprawcy i osób uczestniczących. Ustalenie okoliczności zdarzenia; rozmowa/spotkanie uczniów z nauczycielem/pedagogiem na temat przesyłanych treści (jakie emocje budzi prezentowany materiał, do jakich działań ich zachęca i jak wpływa na wyobrażenia na temat otaczającego świata); omówienie konsekwencji zdarzenia dla osób mających kontakt ze szkodliwymi treściami – w tym też konsekwencji wynikających ze złamania regulaminu szkoły.

4.Rozmowa z uczestnikami zdarzenia (z każdym osobno). Jeżeli szkodliwe treści rozpowszechnia grupa uczniów, działania interwencyjne warto zacząć od lidera grupy.

4.Powiadomienie rodziców uczniów o wydarzeniu i zapoznanie, w miarę możliwości, z materiałem dowodowym. Poinformowanie rodziców o działaniach podjętych przez szkołę wobec ucznia i podjęcie współpracy z rodzicami w celu rozwiązania problemu.

5. Zapewnienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczestnikom zdarzenia.

6. Wsparcie informacyjne dotyczące możliwych działań wobec szkodliwych treści, informacja dotycząca formy ich zgłaszania do Dyżurnet.pl (punkt kontaktowy zajmujący się zwalczaniem nielegalnych treści w Internecie), zabezpieczania dowodów.

7. Podjęcie interwencji prawnej. Interwencja prawna przeprowadzona przez szkołę możliwa jest w przypadku naruszenia zakazu rozpowszechniania :pornografii z udziałem małoletniego – art. 202 § 3 kk, treści propagujących publicznie faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa lub nawołujących do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych – art. 256 i art. 257 kk. Inne formy interwencji: 8. Kontakt z administratorem/moderatorem w sytuacji, gdy treści są nielegalne, nieodpowiednio zabezpieczone lub niezgodne z regulaminem danej strony. Dokumentacja zgłoszenia.

IV. Procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń zewnętrznych.

1. Procedura postępowania w przypadku ewakuacji szkoły.

1. Decyzję o ewakuacji podejmuje dyrektor szkoły.
2. Niezwłocznie powiadamia wszystkich pracowników przebywających na terenie ewakuowanego odcinka.
3. W pierwszej kolejności ewakuowane są osoby z pomieszczeń zagrożonych.
4. W dalszej kolejności ewakuuje się osoby poczynając od najwyższej kondygnacji, ruch

rozpoczynają osoby ograniczonych zdolnościach poruszania się, strumień ruchu zamykają osoby sprawne fizycznie.

5.Ewakuacja odbywa się zgodnie z opracowaną instrukcją organizacji i przebiegu ewakuacji.

6.Pomieszczenia na parterze w szczególnych przypadkach mogą być opuszczane przez okna.

7.Nauczyciel powinien uporządkować grupę w ten sposób, aby bezpośrednio za nim znajdowały się osoby najsłabsze fizycznie, grupę zamykają odpowiedzialni uczniowie, którzy mogą, w razie potrzeby, wesprzeć słabszych.

8.Nie należy bez potrzeby otwierać okien i drzwi.

9.Pomieszczenia opuszczane nie powinny być zamykane na klucz

10.Po zakończeniu ewakuacji opiekun grupy zobowiązany jest do sprawdzenia listy obecności.

11.W razie podejrzenia, że ktoś mógł pozostać w strefie zagrożonej, należy powiadomić służby ratownicze.

2.Procedura postępowania w przypadku pożaru w budynku szkoły

1.W sytuacji zagrożenia pożarem należy zachować przede wszystkim spokój, ocenić sytuację i podjąć działania zgodnie z obowiązującymi procedurami..

2.Jeżeli zauważy się pożar lub otrzyma informację o pożarze, należy natychmiast zaalarmować wszystkie osoby znajdujące się w bezpośrednim otoczeniu strefy objętej pożarem oraz Państwową Straż Pożarną lub zadzwonić pod numer alarmowy **112**.

3.Należy użyć ustalonego alarmu pożarowego sygnalizowanego przez dzwonek szkolny (3 krótkie dzwonki).

4.O zdarzeniu należy poinformować natychmiast dyrektora szkoły lub jego zastępcę.

5.Należy bezzwłocznie przystąpić do gaszenia pożaru przy pomocy sprzętu gaśniczego znajdującego się w budynku.

UWAGA!

Nie wolno gasić ognia, którego nie jest się w stanie opanować!

Nie gasi się wodą urządzeń pod napięciem oraz cieczy łatwopalnych!

6.Dyrektor zarządza ewakuację ze strefy zagrożonej. Ewakuacja odbywa się zgodnie ze scenariuszem.

7.Do przybycia Straży Pożarnej akcją kieruje dyrektor lub osoba przez niego wyznaczona.

8.Wszyscy pracownicy muszą bezwzględnie podporządkować się poleceniom kierującego akcją.

9.Dyrektor zleca pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu.

10.Jeżeli to możliwe, dyrektor poleca usunąć z miejsca pożaru i bezpośredniego sąsiedztwa wszelkie znajdujące się tam materiały palne, wybuchowe, toksyczne, a także cenny sprzęt i

urządzenia oraz ważne dokumenty, nośniki informacji itp.

11. Nie należy otwierać – bez wyraźnej potrzeby – drzwi i okien do pomieszczeń objętych pożarem; dopływ powietrza sprzyja rozprzestrzenianiu się ognia.

12. Otwierając drzwi do pomieszczeń, w których powstał pożar, należy zachować szczególną ostrożność.

13. Nie należy wchodzić do pomieszczeń objętych pożarem, lecz jeśli to konieczne wchodząc trzeba zachować szczególną ostrożność, w zadymieniu poruszać się w pozycji pochylonej lub na czworakach, blisko posadzki, gdzie jest najwięcej powietrza i lepsza widoczność. Aby nie stracić orientacji należy poruszać się wzdłuż ścian, poręczy; usta zasłonić np. wilgotną chustką.

14. Po przybyciu właściwych służb bezwzględnie należy stosować się do ich poleceń.

15. Dowódcę przybyłych jednostek należy powiadomić o sytuacji i podjętych dotychczas działaniach.

3. Procedura postępowania w przypadku zagrożenia chorobą zakaźną.

1. Po otrzymaniu np. od rodziców lub z mediów informacji o podejrzeniu niebezpiecznej choroby zakaźnej u ucznia należy powiadomić o tym fakcie dyrektora szkoły.

2. Dyrektor potwierdza wiadomość u lekarza – jeśli to możliwe lub dyżurującego inspektora sanitarnego

Dyrektor ustala z dyżurującym inspektorem sanitarnym sposób postępowania.

3. Dyrektor zawiadamia organ prowadzący oraz Śląskiego Kuratora Oświaty.

4. Dyrektor nadzoruje przestrzeganie zaleceń służb sanitarnych przez pracowników szkoły i uczniów.

5. Dyrektor przygotowuje informację dla uczniów i rodziców przy współpracy SANEPID-u w Cieszynie.

1. Dyrektor organizuje (w razie potrzeby) spotkanie z rodzicami z lekarzem chorób zakaźnych lub pracownikiem Państwowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Cieszynie.

4. Procedura postępowania w przypadku ataku terrorystycznego

Wtargnięcie napastników do obiektu

1. Poddaj się woli napastników – wykonuj ściśle ich polecenia.

2. Staraj się zwrócić uwagę napastników na fakt, że mają do czynienia z ludźmi (personifikowanie siebie i innych – zwracaj się do uczniów po imieniu – zwiększa szansę ich przetrwania).

3. Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów z jakimś poleceniem.

4. Zapamiętaj szczegóły dotyczące porywaczy i otoczenia – informacje te mogą okazać się cenne dla służb ratowniczych.

5. Staraj się uspokoić dzieci – zapanuj w miarę możliwości nad własnymi emocjami.

6. Dopóki nie zostanie wydane polecenie wyjścia:

-nie pozwól dzieciom wychodzić z pomieszczenia oraz wyglądać przez drzwi i okna,

-nakaż dzieciom położyć się na podłodze.

7.W chwili podjęcia działań zmierzających do uwolnienia, wykonuj polecenia grupy antyterrorystycznej.

UWAGA! Bądź przygotowany na surowe traktowanie przez Policję. Dopóki nie zostaniesz zidentyfikowany, jesteś dla nich potencjalnym terrorystą.

8.Po zakończeniu akcji:

-sprawdź obecność dzieci celem upewnienia się, czy wszyscy opuścili budynek - o braku któregokolwiek dziecka poinformuj Policję,

-nie pozwól żadnemu z dzieci samodzielnie wrócić do domu,

-prowadź ewidencję dzieci odbieranych przez rodziców/osoby upoważnione.

Użycie broni palnej na terenie szkoły

W sytuacji bezpośredniego kontaktu z napastnikiem:

1.Nakaż dzieciom położyć się na podłodze.

2.Staraj się uspokoić dzieci.

3.Dopilnuj, aby dzieci nie odwracały się tyłem do napastników w przypadku polecenia przemieszczania się.

4.Jeżeli terroryści wydają polecenia, dopilnuj, aby dzieci wykonywały je spokojnie – gwałtowny ruch może zwiększyć agresję napastników.

5.O ile to możliwe zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych

UWAGA! Nie rozłączaj się i staraj się, jeśli to możliwe, na bieżąco relacjonować sytuację.

Po opanowaniu sytuacji:

-upewnij się o liczbie osób poszkodowanych i sprawdź, czy strzały z broni palnej nie spowodowały innego zagrożenia (np. pożaru),

-zadzwoń lub wyznacz osobę, która zadzwoni pod jeden z numerów alarmowych

-udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym,

-w przypadku, gdy ostrzał spowodował inne zagrożenie podejmij odpowiednie do sytuacji działania.

-zapewnij osobom uczestniczącym w zdarzeniu pomoc psychologiczną.

4.Postępowanie w sytuacji otrzymania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego, zagrożenie bombowe

Symptomy wystąpienia zagrożenia:

Podstawową cechą terroryzmu jest to, iż nie ma wyraźnych znaków ostrzegawczych o możliwości wystąpienia zamachu lub są one trudno dostrzegalne.

1. Zainteresowania i uwagi wymagają:

-rzucające się w oczy lub po prostu nietypowe zachowania osób, pozostawione bez opieki przedmioty typu teczki, paczki itp., osoby wyglądające na obcokrajowców, osoby ubrane nietypowo do występującej pory roku,

-samochody, a w szczególności furgonetki, parkujące w nietypowych miejscach (miejscach organizowania imprez i uroczystości).

2. Należy jednak pamiętać, że terrorysta nie zawsze musi być odmiennej narodowości i wyróżniać się z tłumu szczególnym wyglądem.

3. O swoich spostrzeżeniach poinformuj dyrektora szkoły, dyrektor powiadamia odpowiednie służby: Straż Miejską lub policję.

Postępowanie w sytuacji otrzymania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego:

1. Dyrektor powiadamia odpowiednie służby - Policję, Straż Miejską, Starostwo Powiatowe.

2. Jednocześnie przeprowadza ewakuację budynku zgodnie z procedurami i scenariuszem

3. Osoba, która przyjęła zgłoszenie lub ujawniła przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, powinna ten fakt zgłosić służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo w danym miejscu, dyrekcji szkoły.

Informacji takiej nie należy przekazywać niepowołanym osobom, gdyż jej niekontrolowane rozpowszechnienie może doprowadzić do paniki i w konsekwencji utrudnić przeprowadzenie sprawnej ewakuacji osób z zagrożonego miejsca.

4. Zawiadamiając policję dyrektor podaje następujące informacje:

-rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu (informacja telefoniczna, ujawniony podejrzany przedmiot),

-treść rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego;

-numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia, adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej, opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu.

5. Wskazane jest uzyskanie od policji potwierdzenia przyjętego zgłoszenia.

Ogłoszenie alarmu bombowego oraz procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego:

1. Do czasu przybycia policji akcją kieruje dyrektor szkoły lub osoba przez niego wyznaczona.

2. Na miejsce zagrożenia incydem bombowym należy wezwać służby pomocnicze takie jak: pogotowie ratunkowe, straż pożarną, pogotowie gazowe, pogotowie wodno-kanalizacyjne,

pogotowie energetyczne.

3. Po przybyciu policji na miejsce incydentu bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.

4. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów.

5. Przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia „bomby”, użytkownicy pomieszczeń służbowych powinni sprawdzić swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie, pod kątem obecności przedmiotów nieznanego pochodzenia.

6. Pomieszczenie ogólnodostępne (korytarz, klatki schodowe, toalety) oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu, sprawdzają i przeszukują służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo w danej instytucji.

7. Podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać! O ich lokalizacji należy powiadomić dyrektora oraz osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo.

8. Po ogłoszeniu ewakuacji, należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie i bezpiecznie opuścić zagrożony rejon.

9. Po ogłoszeniu ewakuacji, należy opuścić szkołę, zabierając rzeczy osobiste (torebki, siatki, nesesery itp.)

10. Identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanego ładunku wybuchowego oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki i komórki organizacyjne policji.

Jak zachować się po otrzymaniu informacji o podłożeniu lub groźbie podłożenia „bomby”:

1. Podczas działań związanych z neutralizacją „bomby” należy zastosować się do poleceń policji.

2. Ciekawość może być niebezpieczna- należy jak najszybciej oddalić się z miejsca zagrożonego wybuchem. Po drodze należy informować o zagrożeniu jak największe grono osób, będących w strefie zagrożonej lub kierujących się w jej stronę

3. Po ogłoszeniu alarmu i zarządzeniu ewakuacji należy niezwłocznie udać się do wyjścia, zgodnie ze wskazaniami administratora budynku lub wskazaniami upoważnionych osób.

Informacja o podłożeniu bomby

1. Jeżeli jest to informacja telefoniczna:

-słuchaj uważnie,

-zapamiętaj jak najwięcej,

-jeżeli masz taką możliwość, nagrywaj rozmowę – jeśli nie – spróbuj zapisywać informacje,

-zwróć uwagę na szczegóły dotyczące głosu i nawyki mówiącego oraz wszelkie dźwięki w tle,

-nigdy nie odkładaj pierwszy słuchawki,

-jeżeli twój telefon posiada funkcję identyfikacji numeru dzwoniącego – zapisz ten numer.

-jeżeli jest to wiadomość pisemna, zabezpiecz ją tak, aby nikt jej nie dotykał - przekażesz ją Policji.

2. Po zakończeniu rozmowy niezwłocznie zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych

3. Zaalarmuj dyrektora szkoły

4. Dyrektor informuje Wydział Edukacji i Kuratorium Oświaty.

5. Powiadom o zagrożeniu personel szkoły oraz uczniów, w sposób nie wywołujący paniki!

6. Dyrektor zarządza ewakuację zgodnie z obowiązującą instrukcją inscenariuszem

UWAGA! Poinstruuuj uczniów o zabraniu ze sobą rzeczy osobistych – plecaków, reklamówek itp.

1. Zabezpiecz ważne dokumenty, pieniądze.

2. Wyłącz lub zleć pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu i prądu.

3. W przypadku odnalezienia podejrzanego przedmiotu nie dotykaj go i nie otwieraj.

4. W miarę możliwości ogranicz dostęp osobom postronnym,

5. Dokonaj próby ustalenia właściciela przedmiotu,

6. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń.

Wykrycie/ znalezienie bomby (podejrzanego przedmiotu)

1. Nie dotykaj podejrzanego przedmiotu.

UWAGA! Jeśli widzisz „bombę” to oznacza, że jesteś w polu jej rażenia.

2. Zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych:

3. Zabezpiecz, w miarę możliwości, rejon zagrożenia w sposób uniemożliwiający dostęp osobom postronnym – głównie uczniom, nie narażaj siebie i innych na niebezpieczeństwo.

4. Powiadom o zagrożeniu personel szkoły oraz uczniów, w sposób nie wywołujący paniki!

5. Zarządź przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.

6. Zabezpiecz ważne dokumenty, pieniądze.

7. Wyłącz lub zleć pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu i prądu.

8. Otwórz okna i drzwi.

9. Usuń z otoczenia wszystkie materiały łatwopalne.

10. Nie używaj w pobliżu podejrzanego ładunku urządzeń radiowych (radiotelefonów, telefonów komórkowych).

11. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń

Po wybuchu bomby:

1. Oceń sytuację pod kątem ilości osób poszkodowanych i upewnij się, jakiego rodzaju zagrożenia spowodował wybuch.

2. Zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych:

3. Udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym.

4. Sprawdź bezpieczeństwo dróg i rejonów ewakuacyjnych, a następnie zarządź przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.

5. W przypadku, gdy wybuch spowodował inne zagrożenie, podejmij działania odpowiednie do sytuacji.

6. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń

V. Metody współpracy z Policją.

W ramach długofalowej pracy profilaktyczno -wychowawczej szkoła i policja utrzymują stałą, bieżącą współpracę w zakresie profilaktyki zagrożeń.

Koordinatorami współpracy powinni być: pedagog/psycholog szkolny oraz specjalista ds. nieletnich i patologii właściwej jednostki policji.

Do współpracy ze szkołą zobowiązany jest także dzielnicowy, w rejonie którego znajduje się szkoła/placówka. Pracownicy szkoły wyznaczeni do współpracy z policją, specjaliści ds. nieletnich i patologii oraz dzielnicowi powinni wspólnie ustalić wzajemnie zasady kontaktu, by móc na bieżąco wymieniać informacje i rozwiązywać problemy związane z bezpieczeństwem i dobrem uczniów.

W ramach współpracy policji ze szkołą organizuje się:

- spotkania pedagogów szkolnych, nauczycieli, dyrektorów szkół z zaproszonymi specjalistami ds. nieletnich i patologii, podejmujące tematykę zagrożeń przestępczością oraz demoralizacją dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym,
- spotkania tematyczne młodzieży szkolnej z udziałem policjantów m.in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne, prawnych aspektów narkomanii, wychowania w trzeźwości itp. oraz z młodszymi uczniami, na temat zasad bezpieczeństwa, zachowań ryzykownych oraz sposobów unikania zagrożeń,
- informowanie policji o zdarzeniach na terenie szkoły wypełniających znamiona przestępstwa, stanowiących zagrożenie dla życia i zdrowia uczniów oraz przejawach demoralizacji dzieci i młodzieży,
- udzielanie przez policję pomocy szkole w rozwiązywaniu trudnych, mogących mieć podłoże przestępcze problemów, które zaistniały na terenie szkoły,
- wspólny – szkoły i policji – udział w lokalnych programach profilaktycznych związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom oraz zapobieganiem demoralizacji i przestępczości nieletnich.

UWAGA:

Policja powinna być wzywana do szkoły w sytuacjach, o których mowa w *Procedurach* albo gdy wyczerpane zostaną środki możliwe do zastosowania przez szkołę w określonej sytuacji, w których

obecność policji jest konieczna.

Każda, dotycząca uczniów wizyta policjanta w szkole, powinna być wcześniej zasygnalizowana dyrektorowi lub uzgodniona z innym pracownikiem szkoły.

V. Procedury postępowania z dzieckiem przewlekle chorym w szkole.

Podstawa Prawna:

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. z 2017 poz. 1578). Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia

9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. z 2017 poz. 1578).

- rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz. 1647);
- 2) rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 lutego 2019 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz. 323).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie organizacji kształcenia oraz warunków i form realizowania specjalnych działań opiekuńczo-wychowawczych w przedszkolach i szkołach specjalnych, zorganizowanych w podmiotach leczniczych i jednostkach pomocy społecznej (Dz.U. z 2017 poz. 1654) z późniejszymi zmianami.
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe (Dz.U. z 2017 poz. 59) Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe (Dz.U. z 2017 poz. 59)

Opracowano na podstawie publikacji: Ośrodka Rozwoju Edukacji, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Zdrowia, Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania – „One są wśród nas”.

DZIECKO PRZEWLEKLE CHORO

Choroba przewlekła to proces patologiczny trwający ponad 4 tygodnie, cechujący się brakiem nasilonych objawów chorobowych. Długotrwała choroba i częste hospitalizacje mogą okresowo uniemożliwiać choremu dziecku przebywanie w grupie rówieśników, a także zaspokajanie wielu ważnych potrzeb psychicznych, fizycznych i społecznych. Przeciwdziałanie niekorzystnym skutkom choroby przewlekłej, polega między innymi na udzielaniu dziecku i jego rodzinie pomocy w budowaniu nowej koncepcji życia z chorobą i pomimo choroby.

Główne sposoby pomocy przewlekle choremu dziecku możliwe do zrealizowania na terenie szkoły:

- zapewnienie poczucia bezpieczeństwa psychicznego i fizycznego,
- pomoc w pokonywaniu trudności, uczenie nowych umiejętności,
- budowanie dobrego klimatu i przyjaznych relacji klasowych,
- przygotowanie uczniów zdrowych na spotkanie chorego kolegi,
- traktowanie chorego dziecka jako pełnoprawnego członka klasy,
- uwrażliwianie dzieci zdrowych na potrzeby i przeżycia dziecka chorego,
- uwrażliwianie dziecka chorego na potrzeby i przeżycia innych uczniów,
- motywowanie do kontaktów i współdziałania z innymi dziećmi,
- rozwijanie zainteresowań, samodzielności dziecka,
- dostarczanie wielu możliwości do działania i osiągnięcia sukcesów,
- motywowanie do aktywności.

W placówce, do której uczęszcza dziecko z przewlekłą chorobą, wskazane jest zatrudnienie pielęgniarki mogącej świadczyć profesjonalną opiekę medyczną (pielęgniarka lub higienistka nie jest pracownikiem szkoły). Ma ona wiedzę medyczną, wiedzę z zakresu edukacji zdrowotnej, ma prawo do wykonywania zabiegów medycznych oraz – po otrzymaniu upoważnienia od rodziców – podawania leków.

Do zadań pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania należy m.in.:

- poradnictwo dla uczniów z problemami zdrowotnymi,
- opieka nad dziećmi z chorobami przewlekłymi,
- sprawowanie opieki nad uczniami z chorobami przewlekłymi i niepełnosprawnością, w tym realizacja świadczeń pielęgniarskich wyłącznie na podstawie zlecenia lekarskiego i w porozumieniu z lekarzem, na którego liście świadczeniobiorców znajduje się uczeń.

Pielęgniarka szkolna może pełnić rolę koordynatora opieki nad uczniem z chorobą przewlekłą. Jednym z jej zadań jest także doradztwo dla dyrektora szkoły w sprawie warunków bezpieczeństwa uczniów, organizacji posiłków i warunków sanitarnych w szkole.

Pielęgniarka środowiska nauczania i wychowania może nawiązać współpracę z:

- lekarzem podstawowej opieki zdrowotnej sprawującym opiekę nad uczniem,
- pielęgniarką podstawowej opieki zdrowotnej,
- opiekunami prawnymi lub faktycznymi ucznia,
- organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży oraz osób z przewlekłymi chorobami.

Ponadto pielęgniarka jest w stałym kontakcie z dyrektorem szkoły, wychowawcą, radą pedagogiczną i personelem szkoły.

W sytuacji, gdy w szkole jest uczeń przewlekle chory, nauczyciel powinien:

1. Pozyskać od rodziców (opiekunów prawnych) ucznia szczegółowe informacje na temat jego choroby oraz wynikających z niej ograniczeń w funkcjonowaniu;
2. Przedstawić nauczycielom pracującym z uczniem informację w zakresie postępowania z chorym dzieckiem na co dzień oraz w sytuacji zaostrzenia objawów czy ataku choroby;
3. W porozumieniu z pielęgniarką lub lekarzem, wspólnie z pracownikami szkoły opracować procedury postępowania w stosunku do każdego chorego ucznia, zarówno na co dzień, jak i w przypadku zaostrzenia objawów czy ataku choroby.
4. Wspólnie z nauczycielami i specjalistami zatrudnionymi w szkole dostosować formy pracy dydaktycznej, dobór treści i metod oraz organizację nauczania do możliwości psychofizycznych tego ucznia, a także objąć go różnymi formami pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
5. W przypadku nasilenia choroby u dziecka podczas pobytu w szkole dyrektor, pielęgniarka lub nauczyciel niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji rodziców lub prawnych opiekunów.
6. W stanach nagłych, gdy stan dziecka nagle się pogorszy i wymagana jest pomoc lekarska nauczyciele zobowiązani są do podjęcia działań przedmedycznych oraz wezwania karetki pogotowia ratunkowego. Jednocześnie należy powiadomić rodziców/prawnych opiekunów o zaistniałej sytuacji. Obowiązkiem rodziców/ opiekunów prawnych jest odebranie dziecka ze szkoły w sytuacji gdy zajdzie taka potrzeba.

Każdy przypadek ucznia z chorobą przewlekłą jest odmienny i powinien być traktowany indywidualnie, dlatego tak istotnym zadaniem szkoły jest organizowanie i udzielanie odpowiedniego wsparcia i dostosowywania warunków fizycznych i edukacyjnych dla każdego chorego dziecka, aby dać mu szansę na naukę i rozwój z poszanowaniem jego potrzeb i godności.

Podawanie leków uczniowi z chorobą przewlekłą w przypadku nieobecności pielęgniarki w szkole .

Kiedy występuje konieczność stałego podawania leków w szkole, rodzice są zobowiązani do przedłożenia informacji na jaką chorobę dziecko choruje oraz jakie leki zażywa (nazwę leku, dawkę, sposób podania).

Konieczne jest dołączenie zalecenia lekarskiego oraz pisemne upoważnienia dla nauczycieli

(załącznik nr 1).

Osoby wykonujące to zadanie muszą wyrazić zgodę **(załącznik nr 2).**

Delegowanie przez rodziców uprawnień do wykonywania czynności związanych z opieką nad dzieckiem oraz zgoda pracownika szkoły i zobowiązanie do sprawowania tej opieki powinny mieć formę umowy między rodzicami a pracownikami szkoły.

1. Postępowanie w przypadku dziecka chorego na astmę.

Astma oskrzelowa jest najczęstszą przewlekłą chorobą układu oddechowego u dzieci. Istotą astmy jest przewlekły proces zapalny toczący się w drogach oddechowych, który prowadzi do zwiększonej skłonności do reagowania skurczem na różne bodźce i pojawienia się objawów choroby.

OBJAWY Jednym z podstawowych objawów jest duszność jako subiektywne uczucie braku powietrza spowodowane trudnościami w jego swobodnym przechodzeniu przez zwężone drogi oddechowe. Gdy duszność jest bardzo nasiloną możemy zauważyć, że usta dziecka a także inne części ciała są zasinione. Konsekwencją zwężenia oskrzeli jest pojawienie się świszczącego oddechu. Częstym objawem astmy oskrzelowej jest kaszel. Najczęściej jest to kaszel suchy, napadowy, bardzo męczący.

PRZYCZYNY ATAKU Zaostrzenie astmy może być wywołane przez: kontakt z alergenami, na które uczulone jest dziecko, kontakt z substancjami drażniącymi drogi oddechowe, wysiłek fizyczny, zimne powietrze, dym tytoniowy, infekcje.

POSTĘPOWANIE:

- W przypadku wystąpienia duszności należy podać dziecku wziewny lek rozkurczający oskrzela zgodnie z zaleceniem lekarza.
- W przypadku objawów ciężkiej duszności należy podać jednocześnie 2 dawki leku w aerozolu w odstępie 10-20 sekund./ w oparciu o zalecenia lekarza/
- Po wykonaniu 1 pierwszej inhalacji należy powiadomić rodziców dziecka o wystąpieniu zaostrzenia.
- W przypadku duszności o dużym nasileniu powinno się wezwać Pogotowie Ratunkowe. W czasie oczekiwania na przyjazd karetki pogotowia dziecko wymaga ciągłego nadzoru osoby dorosłej.
- Dodatkowo bardzo ważne jest zapewnienie dziecku spokoju oraz odizolowanie od osób trzecich.

NAKAZY:

- Częste wietrzenie sal lekcyjnych.
- Dziecko, które ma objawy po wysiłku, powinno przed lekcją wychowania fizycznego przyjąć dodatkowy lek.
- Ćwiczenia fizyczne należy zaczynać od rozgrzewki.
- W przypadku wystąpienia u dziecka objawów duszności należy przerwać wykonywanie wysiłku i pozwolić dziecku zażyć środek rozkurczowy./zgodnie z zaleceniami lekarza/.

ZAKAZY:

- W okresie pylenia roślin dzieci z pyłkowicą nie powinni ćwiczyć na wolnym powietrzu.
- Astma oskrzelowa wyklucza biegi na długich dystansach, wymagających długotrwałego, ciągłego wysiłku.
- Należy zachować ostrożność w kontaktach dzieci ze zwierzętami futerkowymi.

OGRANICZENIA:

- Uczeń z astmą może okresowo wymagać ograniczenia aktywności fizycznej i dostosowania ćwiczeń do stanu zdrowia.
- Dziecko uczulone na pokarmy powinno mieć adnotacje od rodziców, co może jeść w sytuacjach, które mogą wywołać pojawienie się objawów uczulenia.

OBSZARY DOZWOLONE I WSKAZANE DLA DZIECKA

- Dzieci chore na astmę powinny uczestniczyć w zajęciach z wychowania fizycznego. wysportowane dziecko lepiej znosi okresy zaostrzeń choroby.
- Uczeń z astmą nie powinien być trwale eliminowany z zajęć z wychowania fizycznego.
- Dzieci z astmą mogą uprawiać biegi krótkie, a także gry zespołowe.
- Dzieci z astmą mogą uprawiać gimnastykę i pływanie.

2. Postępowanie w przypadku dziecka chorego na cukrzycę.

Cukrzyca to grupa chorób metabolicznych charakteryzujących się hiperglikemią (wysoki poziom glukozy we krwi – większy od 250mg%). Obecnie w Polsce wśród dzieci i młodzieży dominuje cukrzyca typu 1 – ten typ cukrzycy ma podłoże genetyczne i autoimmunologiczne. Najczęstsze objawy to wzmożone pragnienie, częste oddawanie moczu oraz chudnięcie. W chwili obecnej, w warunkach pozaszpitalnych, jedynym skutecznym sposobem podawania insuliny jest wstrzykiwanie jej do podskórnej tkanki tłuszczowej (za pomocą pena, pompy). Cukrzyca nie jest chorobą, która powinna ograniczać jakiekolwiek funkcjonowanie ucznia, tylko wymaga właściwej samokontroli i obserwacji. Ćwiczenia fizyczne, sport i rekreacja połączone z ruchem są korzystne dla dzieci

chorych na cukrzycę. Wspierają prawidłowy rozwój emocjonalny i społeczny, pomagają rozwijać samodyscyplinę, gratyfikują, dają przyjemność i satysfakcję. Najważniejszym problemem przy wykonywaniu wysiłku fizycznego u dzieci z cukrzycą jest ryzyko związane z wystąpieniem hipoglikemii (niedocukrzenia stężenie glukozy we krwi mniejsze niż 60 mg%).

OBJAWY HIPOGLIKEMII – niedocukrzenia:

- Bładość skóry, nadmierna potliwość, drżenie rąk.
- Ból głowy, ból brzucha.
- Szybkie bicie serca.
- Uczucie silnego głodu/wstręt do jedzenia.
- Osłabienie, zmęczenie
- Problemy z koncentracją, zapamiętywaniem.
- Chwiejność emocjonalna, nietypowe zachowanie dziecka.
- Napady agresji lub wesołkowatości.
- Ziewanie/senność.
- Zaburzenia mowy, widzenia i równowagi.
- Zmiana charakteru pisma.
- Uczeń nielogicznie odpowiada na zadawane pytania.
- Kontakt ucznia z otoczeniem jest utrudniony lub traci przytomność.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII LEKKIEJ – dziecko jest przytomne, w pełnym kontakcie, współpracuje z nami, spełnia polecenia:

- Sprawdzić poziom glukozy we krwi potwierdzając niedocukrzenie.
- Podać węglowodany proste (sok owocowy, coca-cola, cukier spożywczy rozpuszczony w wodzie lub herbacie, glukoza w tabletkach, płynny miód.
- **NIE WOLNO Zastępować węglowodanów prostych słodyczami zawierającymi tłuszcze, jak np. czekolada, ponieważ utrudniają one wchłanianie glukozy z przewodu pokarmowego).**
- Ponownie oznaczyć glikemię po 10-15 minutach.
- Zawsze należy dążyć do ustalenia przyczyny niedocukrzenia.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII ŚREDNIO – CIEŻKIEJ – dziecko ma częściowe zaburzenia świadomości, pozostaje w ograniczonym kontakcie z nami, potrzebuje 3 bezwzględnej pomocy osoby drugiej:

- Oznaczyć glikemię i potwierdzić niedocukrzenie.
- Jeżeli dziecko może połykać podać do picia płyn o dużym stężeniu cukru (np. 3-5 kostek cukru rozpuszczonych w ½ szklanki wody, coli, soku).
- Jeżeli dziecko nie może połykać postępujemy tak jak w przypadku glikemii ciężkiej.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII CIĘŻKIEJ – dziecko jest nieprzytomne, nie ma z nim żadnego kontaktu, nie reaguje na żadne bodźce, może mieć drgawki.

Dziecku, które jest nieprzytomne NIE WOLNO podawać niczego do picia ani do jedzenia do ust!!!

- Układamy dziecko na boku.
- Wstrzykujemy domięśniowo glukagon, jest to zastrzyk ratujący życie.
- Wzywamy pogotowie ratunkowe.
- Kontaktujemy się z rodzicami dziecka.
- Dopiero gdy dziecko odzyska przytomność (po podaniu glukagonu powinno odzyskać przytomność po kilkunastu minutach) i jeżeli dziecko będzie w dobrym kontakcie można mu podać węglowodany doustnie (sok, cola, tabl. glukozy).
- U dzieci leczonych pompą:
- Zatrzymaj pompę.
- Potwierdź hipoglikemię.
- Jeżeli dziecko jest przytomne podaj węglowodany proste.
- Oczekaj 10-15 minut i zbadaj ponownie poziom glukozy we krwi, jeżeli nie ma poprawy podaj ponownie cukry proste.
- Jeżeli objawy ustąpią i kontrolny pomiar glikemii wskazuje podnoszenie się stężenia glukozy, włącz pompę i podaj kanapkę lub inne węglowodany złożone.
- Jeżeli dziecko jest nieprzytomne lub ma drgawki połóż je w pozycji bezpiecznej, podaj domięśniowo zastrzyk z glukagonu i wezwij karetkę pogotowia. Po epizodzie hipoglikemii nie zostawiaj dziecka samego! Dziecko nie może podejmować wysiłku fizycznego dopóki wszystkie objawy hipoglikemii nie ustąpią!

OBJAWY HIPERGLIKEMII

- Wzmoczone pragnienie, potrzeba częstego oddawania moczu.
- Rozdrażnienie, zaburzenia koncentracji.
- Złe samopoczucie, osłabienie, przygnębienie, apatia. Jeżeli do ww. objawów dołączają: ból głowy, ból brzucha, nudności i wymioty, ciężki oddech. może to świadczyć o rozwoju kwasicy cukrzycowej. Należy wtedy bezzwłocznie:

- Zbadać poziom glukozy.
- Skontaktować się z rodzicami lub wezwać pogotowie.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPERGLIKEMII

- Podajemy insulinę (tzw. dawka korekcyjna),
- Uzupełniamy płyny (dziecko powinno dużo pić, przeciętnie 1litr w okresie 1,5-2 godz., najlepszym płynem jest niegazowana woda mineralna),
- Samokontrola (badanie moczu na obecność cukromoczu i ketonurii, po około 1 godz. należy dokonać kontrolnego pomiaru glikemii),
- W razie stwierdzenia hiperglikemii dziecko nie powinno jeść, dopóki poziom glikemii nie obniży się.

Niezbędnik szkolny, czyli co uczeń z cukrzycą zawsze powinien mieć ze sobą w szkole:

- Pen – „wstrzykiwacz” z insuliną.
- Pompę insulinową, jeżeli jest leczone przy pomocy pompy.
- Nakłuwacz z zestawem igieł.
- Glukometr z zestawem pasków oraz gazików.
- Plastikowy pojemnik na zużyte igły i paski.
- Drugie śniadanie lub dodatkowe posiłki przeliczone na wymienniki np. przeznaczone na „zabezpieczenie” zajęć wf w danym dniu.
- Dodatkowe produkty – soczek owocowy, tabletki z glukozą w razie pojawienia się objawów hipoglikemii.
- Telefon do rodziców.
- Informację w postaci kartki lub bransoletki na rękę, która informuje, że dziecko choruje na cukrzycę.
- Glukagon (zestaw w pomarańczowym pudełku).

Szkolny kodeks praw dziecka z cukrzycą – każdemu dziecku z cukrzycą typu 1 należy zapewnić w szkole:

- Możliwość zmierzenia poziomu glukozy na glukometrze w dowolnym momencie – także w trakcie trwania lekcji.
- Możliwość podania insuliny.
- Możliwość zmiany zestawu infuzyjnego w przypadku leczenia osobista pompą insulinową w odpowiednich warunkach zapewniających bezpieczeństwo i dyskrecję.
- Właściwe leczenie niedocukrzenia zgodnie ze schematem ustalonym z pielęgniarką szkolną i rodzicami dziecka.

- Możliwość spożycia posiłków o określonej godzinie, a jeśli istnieje taka potrzeba, nawet w trakcie trwania lekcji.
- Możliwość zaspokojenia pragnienia oraz możliwość korzystania z toalety, także w czasie trwania zajęć lekcyjnych.
- Możliwość uczestniczenia w pełnym zakresie w zajęciach wychowania fizycznego oraz różnych zajęciach pozaszkolnych, np. wycieczkach turystycznych, zielonych szkołach.

3. Postępowanie w przypadku dziecka chorego na padaczkę.

Padaczką określamy skłonność do występowania nawracających, nie prowokowanych napadów. Napadem padaczkowym potocznie nazywamy napadowo występujące zaburzenia w funkcjonowaniu mózgu objawiające się widocznymi zaburzeniami, zwykle ruchowymi. Niekiedy jedynym widocznym objawem napadu są kilkusekundowe zaburzenia świadomości. Napady padaczkowe dzieli się na napady pierwotnie uogólnione oraz napady częściowe (zlokalizowane).

Napady pierwotnie uogólnione

- Napady nieświadomości, najczęściej kilkusekundowa utrata kontaktu z otoczeniem. Atypowym napadom nieświadomości mogą towarzyszyć mruganie lub gwałtowne 5 ruchy o niewielkim zakresie w obrębie ust.
- Napady atoniczne – napad spowodowany nagłym i krótkotrwałym obniżeniem napięcia mięśniowego w określonych grupach mięśni.
- Napady toniczne – występuje głównie u małych dzieci zazwyczaj podczas zasypiania lub budzenia; charakteryzuje się nagłym, symetrycznym wzrostem napięcia mięśni w obrębie kończyn i tułowia.
- Napady toniczno-kloniczne – w fazie tonicznej dochodzi do nagłej utraty przytomności, skurczu mięśni, zatrzymania oddechu; faza kloniczna charakteryzuje się rytmicznymi, gwałtownymi skurczami mięśni kończyn i tułowia, następnie przechodzi w kilkuminutową śpiączkę.
- Napady kloniczne – napady głównie u niemowląt i małych dzieci, częściej w przebiegu gorączki, cechują je symetryczne skurcze mięśni kończyn występujące seriami.
- Napady miokloniczne – charakteryzują się gwałtownymi synchronicznymi skurczami mięśni szyi, obręczy barkowej, ramion i ud przy względnie zachowanej świadomości chorego.

Napady częściowe

- Napady częściowe z objawami prostymi –świadomość w czasie napadów jest na ogół

zachowana, zwykle napady dotyczą określonej okolicy np. ręki lub ust.

- Napady częściowe z objawami złożonymi – niektórym napadom mogą towarzyszyć zaburzenia świadomości o charakterze omamów i złudzeń; pacjent ma wrażenie, że już znajdował się w danej sytuacji życiowej lub przeciwnie, że nie zna sytuacji i przedmiotów, z którymi w rzeczywistości się już stykał, do tego typu napadów zaliczane są także napady psychoruchowe z towarzyszącymi im różnymi automatyzmami (cmokanie), u dzieci mogą niekiedy występować napady nietypowe, manifestujące się klinicznie bólami brzucha, głowy, omdleniami, napadami lęku itp.
- Napady częściowe wtórnie uogólnione – rozpoczyna się zwykle od napadowych mioklonicznych lub klonicznych skurczów ograniczonych do określonych grup mięśni, aby następnie rozprzestrzenić się i doprowadzić do wtórnie uogólnionego napadu toniczno-klonicznego (tzw. napadu dużego).

Zespoły padaczkowe wieku dziecięcego – zespół Westa, zespół Lennoxa-Gastauta, dziecięca padaczka nieświadomości (piknolepsja), padaczka Rolanda, młodzieńcza padaczka nieświadomości, zespół Janza, padaczka odruchowa, omdlenia odruchowe, napady rzekomopadaczkowe. Leczenie padaczki jest procesem przewlekłym, wymaga systematycznego, codziennego podawania leków. Nagłe przerwanie leczenia, pominięcie którejś dawki, może zakończyć się napadem lub stanem padaczkowym. Z tego powodu tak ważne jest aby pacjent mógł systematycznie przyjmować leki. W trakcie włączania leczenia lub jego modyfikacji dziecko może wykazywać objawy senności, rozdrażnienia, zawrotów głowy.

W RAZIE WYSTĄPIENIA NAPADU NALEŻY

- Przede wszystkim zachować spokój.
- Ułożyć chorego w bezpiecznym miejscu w pozycji bezpiecznej, na boku.
- Zabezpieczyć chorego przed możliwością urazu w czasie napadu – zdjąć okulary, usunąć z ust ciała obce, podłożyć coś miękkiego pod głowę.
- Asekurować w czasie napadu i pozostać z chorym do odzyskania pełnej świadomości.

NIE WOLNO

- Podnosić pacjenta.
- Krępować jego ruchów.
- Wkładać czegokolwiek między zęby lub do ust.

W przypadku ataku i braku możliwości zapewnienia opieki pielęgniarskiej wzywa się pogotowie ratunkowe i powiadamia się o tym fakcie rodziców.

Dzieciom chorym na padaczkę trudniej jest wykorzystać w pełni swoje możliwości edukacyjne z przyczyn medycznych i społecznych. Narażone są na wyższy poziom stresu wynikający z obawy

przed napadem i komentarzami, stąd też częściej występują u nich cechy zespołu nadpobudliwości psychoruchowej, trudności w czytaniu i pisaniu oraz inne trudności szkolne. W razie narastających trudności szkolnych, trzeba zapewnić dziecku możliwość douczania, zorganizować odpowiednio czas na naukę, z częstymi przerwami na odpoczynek, modyfikować i zmieniać sposoby przyswajania wiadomości szkolnych. Nie należy z zasady zwalniać dziecka z zajęć wychowania fizycznego ani z zabaw i zajęć ruchowych w grupie rówieśników. Należy jedynie dbać o to, aby nie dopuszczać do nadmiernego obciążenia fizycznego i psychicznego. Gdy zdarzają się napady, dziecko powinno mieć zapewnioną opiekę w drodze do i ze szkoły.

Procedura podawania leków uczniom i wychowankom ORW przez nauczycieli ZPSWR w Cieszynie na podstawie ustawy z dnia 12 kwietnia 2019 r. o opiece zdrowotnej nad uczniami i stanowiska Ministra Zdrowia w sprawie możliwości podawania leków dzieciom przez nauczycieli w szkole i przedszkolu

1. Leki mogą być podawane wyłącznie na podstawie dostarczonego zlecenia lekarskiego zawierającego informacje:, jakie leki zażywa (nazwa leku i sposób jego dawkowania) oraz pisemnego upoważnienia jej przez rodziców do podawania dziecku zleconych leków (*załącznik nr 1*).
1. Wszystkie zlecenia lekarskie przechowywane są w aktach osobowych uczniów.
2. Leki muszą być przechowywane w miejscu niedostępnym dla wychowanków wyznaczonym przez dyrektora:
- zamkniętej szafie w gabinecie medycznym – uczniowie szkół i orw
3. Nauczyciel może podać leki uczniowi z chorobą przewlekłą na podstawie pisemnego upoważnienia rodziców po wcześniejszym wyrażeniu zgody na piśmie.
4. W sytuacji nieobecności osób wymienionych w pkt 4 leki mogą być podane przez dyrekcję i kierownictwo ZPSWR.
5. Każde podanie leku uczniowi musi być odnotowane w zeszycie ewidencji podawania leku z określeniem daty i podpisem osoby podającej lek.
6. Powyższe procedury dotyczą również uczniów i wychowanków pełnoletnich.
7. Przekazywane przez rodziców leki muszą pozostawać w oryginalnym, nienaruszonym opakowaniu. Leki wychowanków z DPS opisane i przygotowane na cały tydzień przekazywane są przez pracownika tej placówki pracownikowi do spraw pomocy przedmedycznej.

ZAŁĄCZNIK NR 1

UPOWAŻNIENIE DO PODAWANIA LEKÓW

1. Upoważniam wychowawców/ nauczycieli Zespołu Placówek Szkolno – Wychowawczo – Rewalidacyjnych w Cieszynie do podania leku/leków

synowi/ córce....., w konkretnych sytuacjach, określonej formie i

(Imię i nazwisko dziecka, klasa)

sposobie dawkowania, zgodnie z instrukcją podaną przez lekarza rodzinnego lub specjalistę.

2. Znam skutki uboczne i niepożądane wynikające z podawania leku, zamieszczone na ulotce informacyjnej dołączonej do leku.

3. Zalecenia lekarskie (jak podawać leki):

Nazwa leku	Rano	Popołudniu	Wieczorem

4. Osoby do kontaktu w razie nagłej potrzeby:

L.p.	Imię i Nazwisko	Numer telefonu

5. W sytuacjach niepokojących wyrażam zgodę na wezwanie specjalistycznej opieki medycznej.

6. Do niniejszego upoważnienia dołączam:

- lek w oryginalnym opakowaniu
- ulotkę informacyjną o leku
- zaświadczenie lekarza zawierające nazwę, sposób, porę (sytuację) i formę dawkowania leku.

8. Czy uczeń jest uczulony na lek lub inne substancje? Jeśli tak to proszę podać jakie?

.....

.....

(miejscowość, data)

.....

(podpis rodzica)

ZAŁĄCZNIK NR 2

ZGODA NAUCZYCIELA/PACOWNIKA SZKOŁY NA PODANIA LEKÓW DZIECKU Z CHOROBA PRZEWLEKLA

.....

(imię i nazwisko nauczyciela/pracownika) wyrażam zgodę na podanie

dziecku

(imię i nazwisko dziecka)

leku

.....

.....
.....
.....

(nazwa leku, dawka, częstotliwość podawania/godzina, okres leczenia) .

Oświadczam, że zostałam(łem) poinformowany o sposobie podania leku/ wykonania czynności medycznej.

Cieszyn,

.....

(podpis nauczyciela/pracownika szkoły)